

FUGA DIN UCRAINA

EXPERIENȚELE PERSOANELOR STRĂMUTATE ÎN UE

SONDAJ DESPRE UCRAINA 2022



© Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2024

Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

Pentru utilizarea sau reproducerea fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub incidența drepturilor de autor ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, permisiunea trebuie solicitată direct de la deținătorii drepturilor de autor.

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și persoanele care acționează în numele Agenției nu își asumă răspunderea pentru utilizarea informațiilor cuprinse în prezenta publicație.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024

PDF ISBN 978-92-9489-271-3 doi: 10.2811/265122 TK-04-23-004-RO-N

Sursa fotografiilor:

Coperta: © Valery Hache/AFP via Getty Images
Pagina 15: © NurPhoto via Getty Images
Pagina 19: © Derek Hudson/Getty Images News
Pagina 33: © Janos Kummer/Getty Images News
Pagina 36: © NurPhoto via Getty Images
Pagina 39: © Nicolas Tucac/AFP via Getty Images
Pagina 45: © Denis Charlet/AFP via Getty Images
Pagina 50: © Wojtek Radwanski/AFP via Getty Images
Pagina 56: © fizkes/AdobeStock
Pagina 57: © NurPhoto via Getty Images
Pagina 59: © Stefano Guidi/Getty Images News

Prezenta publicație a fost redactată în limba engleză. FRA nu își asumă nicio responsabilitate pentru calitatea traducerilor în alte limbi.

Cuvânt-înainte

Pătrunderea tancurilor rusești în Ucraina în februarie 2022 a declanșat scene nemaivăzute în Europa de zeci de ani.

De atunci, agresiunea militară neprovocată și nejustificată împotriva Ucrainei a cauzat moarte, distrugeri masive și suferințe de nedescris. De asemenea, a declanșat o mișcare în masă de oameni nemaîntâlnită de la Al Doilea Război Mondial.

Europa a oferit persoanelor strămutate un sprijin și o solidaritate enormă, primindu-le și îndrumându-le către serviciile de asistență atât de necesare. Uniunea Europeană a răspuns rapid prin activarea Directivei UE privind protecția temporară. Persoanele care au fugit din calea conflictului au putut astfel să se stabilească rapid și să lucreze, să călătorească și să aibă acces la servicii oriunde în UE.

Măsurile prevăzute au fost însă concepute ca soluții pe termen scurt, iar noi ne apropiem rapid de o stare de urgență pe termen lung. Așadar, sunt necesare soluții durabile pentru a integra din punct de vedere socioeconomic măcar o parte din persoanele strămutate de război.

Pentru a înțelege mai bine experiențele prin care au trecut aceste persoane, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) a efectuat un sondaj în țările UE cele mai afectate de exodul masiv de persoane din Ucraina. A colectat relatări direct de la persoane aflate în drumul lor din Ucraina spre UE, cu detalii despre cum au ajuns și cum s-au stabilit în UE.

Concluziile sondajului ne arată că oameni din toată Europa le-au deschis brațele pentru a le oferi adăpost și sprijin. Persistă însă dificultăți reale în viața de zi cu zi.

Limba reprezintă un obstacol important în calea educației, a găsirii unui loc de muncă și a accesului la informații și servicii. În plus, deși unii primesc sprijin financiar de la guvernele gazdă, multe persoane strămutate întâmpină dificultăți în a face față cheltuielilor de zi cu zi, deoarece războiul le-a luat casele și mijloacele de subsistență.

Mulți au probleme cronice de sănătate, iar depresia este frecventă. Deloc surprinzător, mulți sunt traumatizați de război.

Aceste concluzii vor ghida factorii de decizie de la nivelul UE și de la nivel național în elaborarea de soluții adaptate bazate pe drepturi, care să răspundă cel mai bine dificultăților cu care se confruntă persoanele strămutate din cauza conflictului și țările gazdă.

Sirpa Rautio
Director

Cuprins

Cuvânt-înainte	1
Principalele constatări	5
De ce a fost întocmit prezentul raport?	7
Despre sondaj	11
1 SOSIREA ÎN UE – ASISTENȚA UMANITARĂ ȘI FURNIZAREA DE INFORMAȚII	15
1.1. CONTEXT	15
1.2. INTRAREA ÎN UE	16
1.3. COPIII CARE AU FUGIT DIN UCRAINA	17
1.4. INFORMAȚII DESPRE DREPTURI ȘI BENEFICII	17
1.5. DURATA ȘEDERII ÎN ȚARA GAZDĂ	20
2 STABILIREA ÎN UE – ȘEDEREA ȘI STATUTUL JURIDIC	23
2.1. CONTEXT	23
2.2. PROTECȚIA TEMPORARĂ ȘI CERERILE DE AZIL	24
2.3. PLANURILE DE VIITOR ALE RESPONDENȚILOR	25
3 LOCUINȚE	29
3.1. TIPUL DE CAZARE	29
3.2. LIPSA INTIMITĂȚII	31
3.3. COPIII ȘI LOCUINȚELE	33
4 EDUCAȚIA	35
4.1. ACCESUL LA EDUCAȚIE	35
4.2. EDUCAȚIA COPIILOR	37
4.3. ÎNȚELEGEREA ȘI VORBIREA LIMBII ȚĂRII GAZDĂ	38
4.4. COMPETENȚELE LINGVISTICE ALE COPIILOR	38
5 ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ	41
5.1. ACCESUL LA UN LOC DE MUNCĂ REMUNERAT	41
5.2. OBSTACOLE ÎN CALEA GĂSIRII UNUI LOC DE MUNCĂ REMUNERAT	43
5.3. CONDIȚIILE DE MUNCĂ	44
6 VENITURILE ȘI DREPTUL LA PRESTAȚII SOCIALE	47
6.1. SURSELE DE VENIT ALE GOSPODĂRIEI	47
6.2. ACOPERIREA CHELTUIELILOR DE ZI CU ZI	48
6.3. ASISTENȚA ÎN ȚARA GAZDĂ	49
6.4. PERCEPȚIA CU PRIVIRE LA TRATAMENTUL INECHITABIL	50
6.5. COPIII TRATAȚI ÎN MOD INECHITABIL PENTRU CĂ SUNT UCRAINENI	51
7 SĂNĂTATEA	53
7.1. ACCESUL LA ÎNGRIJIRI MEDICALE	53
7.2. BUNĂSTAREA EMOȚIONALĂ	55
7.3. SĂNĂTATEA ȘI BUNĂSTAREA COPIILOR	56
8 SITUAȚII DE VIOLENȚĂ ȘI ACCESUL LA SPRIJIN SPECIALIZAT	59
8.1. EXPERIENȚE TRAUMATIZANTE ÎN UCRAINA	60
8.2. EXPERIENȚE TRAUMATIZANTE PENTRU COPII	61
8.3. INCIDENTE ÎN UE	61
8.4. PROBLEMELE ÎNTÂMPINATE DE COPII	64
Anexă: Eșantionul sondajului	65

FIGURI ȘI TABELE

Figura 1:	Statele membre ale UE vizate de sondaj	11
Figura 2:	Împreună cu cine au fugit copiii din Ucraina (stânga) și părinții rămași în Ucraina (dreapta)	17
Figura 3:	Furnizarea de informații suficiente privind drepturile și beneficiile, într-o limbă pe care respondenții o înțeleg, în funcție de țară (%)	18
Figura 4:	Durata șederii respondenților în țara gazdă, în număr de luni, după gen (%)	20
Figura 5:	Proporția de respondenți care au solicitat protecție temporară și azil în țara gazdă, pe țări (%)	24
Figura 6:	Rezultatele cererilor de azil ale respondenților (%)	25
Figura 7:	Platurile pe termen lung ale respondenților la sondaj, pe țări (%)	26
Figura 8:	Tipul de cazare actuală, pe țară (%)	30
Figura 9:	Cum își plătesc respondenții cazarea în actuala locuință, în funcție de țară (%)	31
Figura 10:	Persoanele care locuiesc cu respondenți cu vârsta peste 18 ani în locuința actuală, pe țări (%)	32
Figura 11:	Respondenții care urmează o formă de învățământ în țara gazdă, pe țări și pe sexe (%)	36
Figura 12:	Respondenții care vorbeau limba țării gazdă, pe țări (%)	38
Figura 13:	Participarea respondenților la cursuri de limbă, pe țări (%)	39
Figura 14:	Procentul de respondenți care au un loc de muncă remunerat, pe țări și pe sexe (%)	42
Figura 15:	Procentul de persoane încadrate în muncă sau care urmează o formă de învățământ în rândul respondenților cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani	43
Figura 16:	Motivul pentru care respondenții nu au un loc de muncă (%)	44
Figura 17:	Capacitatea respondenților de a acoperi cheltuielile de zi cu zi în țara gazdă, pe țări (%)	49
Figura 18:	Percepțiile respondenților cu privire la tratamentul inechitabil în țara gazdă, pe țări (%)	51
Figura 19:	Evaluarea subiectivă a stării de sănătate personale de către respondenți, pe țări (%)	54
Figura 20:	Sentimentele respondenților de la sosirea în țara gazdă (%)	56
Figura 21:	Starea emoțională a copiilor de la sosirea în țara gazdă, pe grupe de vârstă (%)	57
Figura 22:	Incidente suferite de respondenți în Ucraina de la începutul conflictului, în februarie 2022, în funcție de gen (%)	60
Figura 23:	Consecințele incidentelor pe care respondenții le-au resimțit în altă parte de la începutul conflictului din Ucraina, în funcție de gen (%)	62
Figura 24:	Respondenții care au solicitat asistență medicală sau psihologică și au primit-o de la sosirea în țara gazdă, pe țări (%)	63
Figura 25:	Problemele cu care s-au confruntat copiii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani de la izbucnirea conflictului din Ucraina (%)	64
Tabelul 1:	Procentul de respondenți care nu își cunoșteau deloc drepturile și serviciile pe care le aveau la dispoziție, pe țară și pe tip de serviciu (%)	19
Tabelul 2:	Problemele respondenților în ceea ce privește cazarea actuală, pe țări (%)	31
Tabelul 3:	Motivul pentru care respondenții nu urmau o formă de învățământ, pe țări (%)	37
Tabelul 4:	Caracteristicile muncii remunerate a respondenților (%)	42
Tabelul 5:	Ponderea respondenților care s-au confruntat cu exploatarea prin muncă (%)	45
Tabelul 6:	Sursele de venit ale respondenților pentru costurile zilnice în țara gazdă, pe țări (%)	48
Tabelul 7:	Actorii care le-au oferit respondenților asistență în țara gazdă, pe țări (%)	50
Tabelul 8:	Obstacolele cu care se confruntă respondenții în ceea ce privește accesul la asistența medicală în țara gazdă, pe țări (%)	55
Tabelul 9:	Respondenții după vârstă și gen, pe țări (%), precum și dimensiunea totală a eșantionului din fiecare țară	65

Principalele constatări

Principalele constatări ale sondajului sunt următoarele:

- ★ cea mai mare parte a respondenților nu au întâmpinat dificultăți la deplasarea spre Uniunea Europeană (UE) și în interiorul acesteia. Majoritatea respondenților consideră că au primit suficiente informații cu privire la drepturile lor și la serviciile pe care le au la dispoziție în temeiul Directivei privind protecția temporară;
- ★ în timp ce o treime din persoanele intervievate au solicitat azil în țara gazdă, marea majoritate au solicitat protecție temporară. În această privință, există diferențe semnificative între statele membre;
- ★ unul din trei respondenți dorește ca, în cele din urmă, să se întoarcă în Ucraina. O proporție similară ar prefera să rămână în țara gazdă. Un sfert dintre respondenți rămân indeciși;
- ★ un mare număr de persoane strămutate au intrat în UE. Nu este surprinzător faptul că majoritatea, șase din 10 respondenți, locuiau în locuințe private la momentul sondajului. Mai mult de jumătate dintre aceștia plăteau pentru aceste spații de locuit, parțial sau integral. Pentru mulți, cazarea nu este nici pe departe una ideală. Adesea, le lipsește intimitatea și trebuie să împartă bucătăria sau baia cu străini. Mulți respondenți adulți cu copii aflați în întreținere erau cazați în locuințe în care copiii nu aveau acces la o încăpere liniștită sau separată în care să poată studia;
- ★ mai puțin de jumătate dintre persoanele care erau încadrați într-o formă de învățământ cu puțin timp înainte de a fugi din Ucraina și-au continuat studiile în țara gazdă. Bariera lingvistică este principalul motiv pentru acest lucru. Patru din 10 respondenți nu participaseră la un curs de limbă în țara gazdă de la sosirea pe teritoriul acesteia. Pentru a aborda această problemă, persoanele strămutate vor trebui să beneficieze de mai multe oportunități de a participa la cursuri de limbă; Aproape două treimi dintre copii s-au înscris în sistemul de învățământ online oferit de școli sau universități din Ucraina sau au învățat singuri folosind materiale și alte tipuri de sprijin din partea Ucrainei;
- ★ aproximativ două treimi dintre cei care desfășurau o activitate remunerată în Ucraina înainte de 24 februarie 2022 și-au găsit un loc de muncă în țara gazdă. Cu toate acestea, două treimi dintre respondenții cu vârstă de muncă nu aveau un loc de muncă remunerat la momentul sondajului. Principalele obstacole în calea accesului la un loc de muncă sunt gradul insuficient de cunoaștere a limbii țării gazdă și responsabilitățile de îngrijire, în special pentru femei. Este deosebit de îngrijorător faptul că patru din 10 respondenți s-au confruntat cu o formă de exploatare la locul de muncă;
- ★ fiecare al doilea respondent cu vârsta de cel puțin 16 ani se confruntă cu probleme financiare. Acești respondenți raportează că gospodăria lor întâmpină unele dificultăți sau mari dificultăți în a face față cheltuielilor de zi cu zi în țara gazdă. Doar puțin peste un sfert dintre respondenții adulți își pot acoperi cheltuielile de bază zilnice prin munca lor. Doar aproximativ jumătate dintre respondenții adulți afirmă că autoritățile i-au sprijinit financiar de la sosirea lor;
- ★ doar unul din trei respondenți consideră că starea sa de sănătate este bună sau foarte bună. Fiecare al doilea respondent raportează o boală sau probleme de sănătate de lungă durată. Jumătate dintre respondenții cu vârsta peste 16 ani s-au confruntat cu probleme în ceea ce privește

accesul la asistența medicală, din cauza dificultăților lingvistice sau pentru că nu știau unde să meargă sau pe cine să contacteze;

- ★ fiecare al doilea respondent a declarat că s-a simțit adesea sau întotdeauna demoralizat și deprimat de la sosirea în țara gazdă. Cu toate acestea, aproximativ două treimi dintre respondenți sunt optimiști cu privire la viitor. Unul din trei simte că aparține comunității din țara gazdă;
- ★ acest optimism se manifestă în pofida procentului ridicat de respondenți care au fost expuși unor experiențe traumatizante în Ucraina sau în Uniunea Europeană. Numai aproximativ o treime din persoanele intervievate au solicitat asistență medicală sau psihologică de la sosirea lor în UE. Aproximativ un sfert din acestea nu au primit sprijinul solicitat. Este îngrijorător faptul că aproximativ jumătate dintre copiii mai mici (12-15 ani) care au participat la sondaj au raportat dificultăți de somn și/sau de concentrare, pierderea încrederii în sine sau un sentiment de vulnerabilitate.

De ce a fost întocmit prezentul raport?

Invadarea Ucrainei de către Rusia la 24 februarie 2022 a cauzat o distrugere și o suferință de o amploare cum nu se mai înregistrase în Europa de la Al Doilea Război Mondial. Milioane de persoane strămutate în urma războiului au intrat în Uniunea Europeană (UE), ceea ce a generat un val de solidaritate din partea guvernelor, a autorităților locale, a societății civile și a multor persoane fizice din UE.

La câteva zile de la începutul invaziei, la 4 martie 2022, UE a activat pentru prima dată Directiva privind protecția temporară¹. Toate statele membre trebuie să ofere protecție persoanelor strămutate din Ucraina, conform prevederilor directivei².

Activitatea FRA în acest domeniu

Prezentul raport privind sondajul completează buletinele FRA privind impactul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei asupra drepturilor fundamentale în UE. Cele două buletine publicate până în prezent se bazează pe cercetarea la nivel național realizată de rețeaua de cercetare a FRA, Franet. Acestea oferă un tablou suplimentar cu privire la contextul juridic și politic.

- FRA (2022), *The war in Ukraine - Fundamental rights implications within the EU - Bulletin 1 (Războiul din Ucraina - Implicații pentru drepturile fundamentale în UE: Buletinul 1)*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații.
- FRA (2022), *The Russian war of aggression against Ukraine — The broad fundamental rights impact in the EU - Bulletin 2 (Războiul rus de agresiune împotriva Ucrainei - Impactul larg asupra drepturilor fundamentale în UE - Buletinul 2)*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații.

Ca parte a Raportului său privind drepturile fundamentale în 2023, FRA va publica în iunie un capitol specific dedicat implicațiilor războiului din Ucraina în ceea ce privește drepturile fundamentale în UE.

Directiva oferă persoanelor strămutate care fug de războiul din Ucraina dreptul la ședere legală și accesul la locuință, loc de muncă, asistență socială, educație și asistență medicală pentru o perioadă de un an. Durata protecției temporare pentru ucrainenii a fost ulterior prelungită cu încă un an, până în martie 2024³. Până în decembrie 2022, aproape 4 milioane de persoane care au fugit din Ucraina beneficiau de protecție temporară în UE.

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) a colectat dovezi prin intermediul misiunilor pe teren și din alte surse care au raportat situația în martie, mai și octombrie 2022⁴.

În paralel, a lansat un amplu sondaj online în rândul persoanelor care au fugit din Ucraina. Acest demers a avut ca scop culegerea de informații cu privire la experiențe personale legate de călătoria în UE, de sosirea și de stabilirea pe teritoriul acesteia. Sondajul s-a adresat persoanelor strămutate, inclusiv multor copii, din cele 10 state membre ale UE care găzduiesc cel mai mare număr de persoane înregistrate pentru protecție temporară (vezi figura 1).

La sondaj au participat 14 685 de respondenți. Constatările prezentate în acest raport oferă o perspectivă unică asupra experiențelor și sentimentelor acestor persoane, care dezvăluie realizări pozitive.

Pe lângă consemnarea acestor experiențe, constatările oferă perspective asupra dificultăților cu care se confruntă în practică UE și statele sale membre în punerea în aplicare a Directivei privind protecția temporară. Multe dintre aceste dificultăți sunt de natură structurală

și se preconizează că vor rămâne critice și după încetarea aplicării directivei, în martie 2024.

Rezultatele sondajului ilustrează în mod clar dificultățile inerente aplicării unui instrument de protecție temporară într-o situație care poate avea un impact pe termen lung asupra oamenilor și a societăților noastre. Riscăm să ne găsim într-o situație de „urgență permanentă”, aplicând soluții pe termen scurt la probleme pe termen lung.

Constatările indică o nevoie urgentă de a analiza ce se va întâmpla atunci când va înceta protecția temporară acordată în temeiul directivei. Prin urmare, este necesar să se inițieze o discuție cu privire la soluții durabile pe termen lung, pentru a ne asigura că persoanele strămutate din cauza războiului sunt incluse în societate în mod corespunzător din punct de vedere socioeconomic.

Datele pot ajuta responsabilii de elaborarea politicilor de la nivelul UE și de la nivel național să elaboreze măsuri pentru a proteja și a sprijini persoanele strămutate. Constatările îi vor ajuta să prioritizeze anumite domenii, pentru a se asigura că protecția oferită este efecace pe termen lung.

Inițiativele pe care le elaborează UE și statele sale membre pentru a încuraja reconstrucția Ucrainei după război vor trebui să prevadă măsuri care să favorizeze întoarcerea în siguranță, treptată și progresivă a persoanelor strămutate în Ucraina. Printre acestea ar trebui să se numere instituirea unor sisteme eficiente de tranziție și scheme de sprijin pentru repatriere. Aceste sisteme ar trebui să abordeze (re)integrarea în sistemul de învățământ și pe piața muncii, precum și tratarea sustenabilă pe termen lung a tulburărilor de stres posttraumatic.

Note

- ¹ Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri, JO L 212, 7.8.2001, p. 12.
- ² Pentru trimerile la legislația națională conexă, vezi pagina web a FRA cu privire la **legislația națională de punere în aplicare a Directivei UE privind protecția temporară în anumite state membre ale UE** (actualizată în august 2022). Danemarca, o țară care nu are obligații în temeiul directivei, a adoptat o legislație națională foarte asemănătoare.
- ³ Vezi pagina web a Consiliului Uniunii Europene cu privire la **principalele rezultate ale ședinței Consiliului „Justiție și afaceri interne” din 13-14 octombrie 2022**.
- ⁴ FRA (2022), *The war in Ukraine – Fundamental rights implications in the EU: Bulletin 1 (Războiul din Ucraina – Implicații pentru drepturile fundamentale în UE: Buletinul 1)*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene (Oficiul pentru Publicații); FRA (2022), *The Russian war of aggression against Ukraine – The broad fundamental rights impact in the EU – Bulletin 2 (Războiul rus de agresiune împotriva Ucrainei – Impactul larg asupra drepturilor fundamentale în UE – Buletinul 2)*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații.

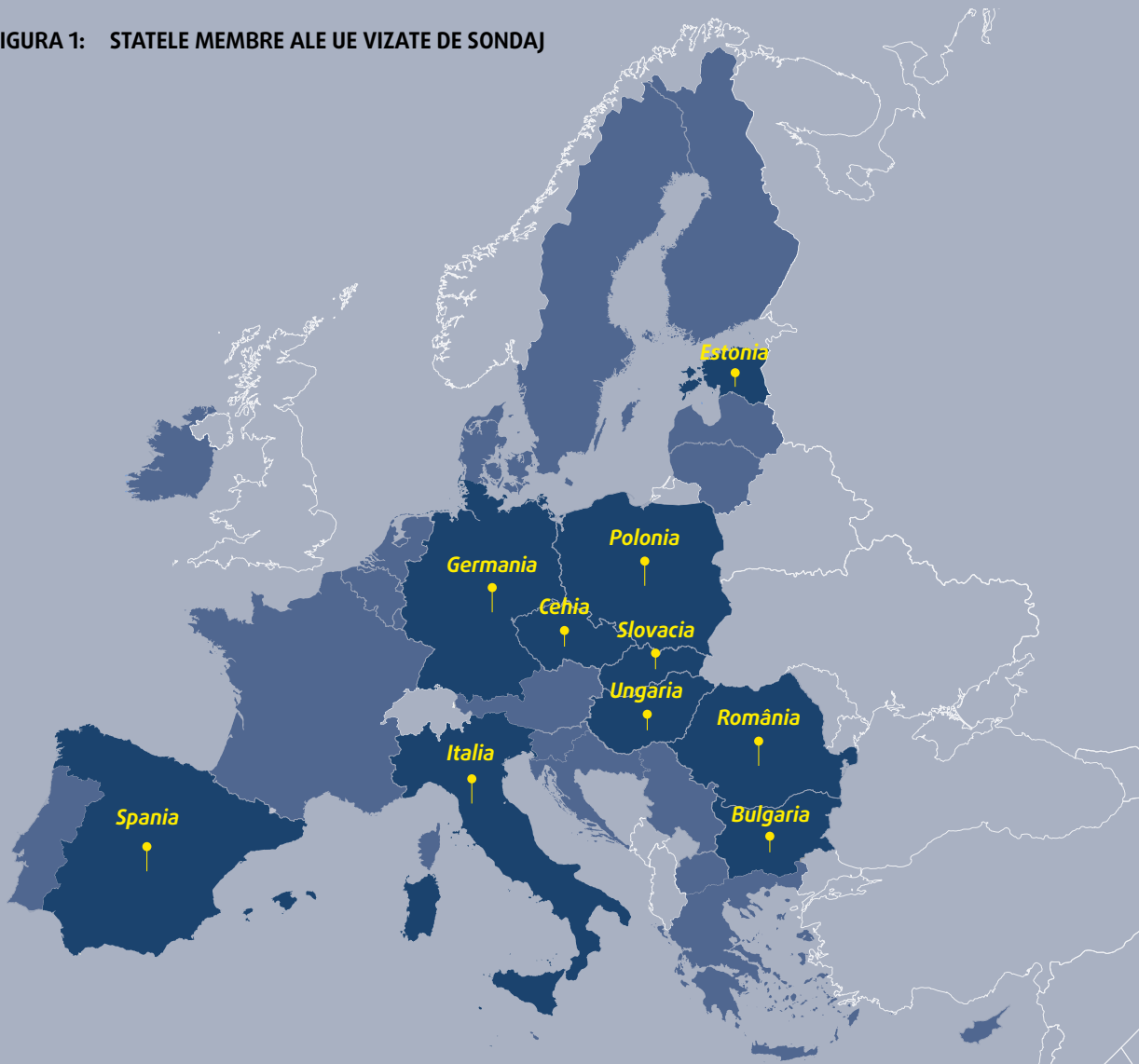
Despre sondaj

A fost un sondaj online deschis, accesibil printr-un link URL sau un cod QR, în perioada **22 august 2022-29 septembrie 2022**. Rezultatele reflectă răspunsurile persoanelor din această perioadă.

Sondajul a fost realizat în 10 țări din UE care:

- au frontieră terestră cu Ucraina (Ungaria, Polonia, România și Slovacia); sau
- aveau cel mai mare număr de persoane strămutate din Ucraina atunci când FRA a ales țările pentru sondaj (Bulgaria, Cehia, Germania, Italia și Spania); sau
- aveau o populație mare de persoane strămutate din Ucraina în raport cu populația lor totală (Estonia).

FIGURA 1: STATELE MEMBRE ALE UE VIZATE DE SONDAJ



Respondenții eligibili trebuiau:

- să aibă cel puțin 12 ani;
- să locuiască într-o țară selectată pentru sondaj (chiar dacă, la momentul respectiv, se aflau doar în tranzit prin țara respectivă);
- să fie cetățeni sau rezidenți ucraineni, inclusiv cetățeni ai UE sau resortisanți ai unor țări terțe, care aveau reședința permanentă în Ucraina înainte de 24 februarie 2022; și
- să fi sosit în UE cu puțin timp înainte de sau după 24 februarie 2022.

Atunci când se face referire la diferite grupuri de respondenți, vă rugăm să consultați anexa „Eșantionul sondajului” pentru a afla proporția relativă a acestora în eșantionul total.

Rețeaua de cercetare a agenției, Franet, a contribuit la promovarea sondajului pentru a asigura rate ridicate de participare și de reprezentare a diferitelor categorii din populația-țintă. Aceasta a utilizat diverse canale pentru a-i informa pe eventualii respondenți cu privire la sondaj și pentru a promova participarea. Printre acestea s-au numărat platformele de comunicare socială și alte canale online și offline (de exemplu, bannere pe site-urile organizațiilor relevante și afișe la sediile organizațiilor neguvernamentale și în biserici). Canalele offline au fost utilizate pentru a recruta grupuri greu accesibile din populația-țintă (de exemplu, persoane în vârstă).

Sondajele online deschise nu pretind că sunt reprezentative pentru populația-țintă. FRA a luat mai multe măsuri pentru ca sondajul să fie cât mai reprezentativ posibil. De exemplu, a încercat să se adreseze unui număr cât mai mare de persoane strămutate din Ucraina. În acest sens, s-a preocupat să țină seama de diversitatea lor (în ceea ce privește vârsta, genul, religia, orientarea sexuală și culoarea pielii), fără să uite că majoritatea persoanelor care au fugit din Ucraina sunt femei și copii.

Constatările se bazează pe date ponderate care explică diferențele în ceea ce privește dimensiunea estimată a populației-țintă în fiecare țară analizată, inclusiv în ceea ce privește genul și vârsta. Estimările privind dimensiunea populației-țintă s-au bazat pe statistici din țările analizate¹.

Raportul include principalele rezultate selectate. Acestea arată ce au făcut statele membre ale UE pentru a pune în aplicare anumite dispoziții ale Directivei privind protecția temporară, având în vedere situația fără precedent și experiențele persoanelor care au fugit de conflictul din Ucraina.

Chestionarele i-au încurajat pe respondenți să adauge, la sfârșit, observații sau note personale cu privire la experiențele lor. Prezentul raport reproduce unele dintre acestea, pentru a ilustra rezultatele.

Raportul se referă la grupe de vârstă specifice. Acestea sunt: copii de vârstă mică (12-15 ani), copii (12-17 ani), respondenți cu vârsta peste 16 ani, adulți (peste 18 ani) și copii și adulți (peste 12 ani). Dacă o grupă de vârstă nu este specificată, rezultatele se referă la întregul eșantion (toate persoanele cu vârsta peste 12 ani).

Rezultatele sunt defalcate în funcție de caracteristici sociodemografice. Printre aceste caracteristici se numără, de exemplu, țara de reședință, genul, vârsta, limitările în activitățile zilnice și statutul minoritar autoidentificat (precum evrei, persoane LGBTI sau o minoritate în ceea ce privește culoarea pielii,

Adaptarea întrebărilor din sondaj pentru copii

Copiii cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani au primit o versiune a chestionarului pentru adulți mai scurtă și adaptată la vârstă, cu o serie de întrebări specifice pentru copii. Copiii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani au primit întrebări relevante din chestionarul destinat adulților.

Copiii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani puteau participa numai dacă un părinte sau un tutore legal și-a dat consimțământul și a transmis copilului linkul către chestionarul pentru copii. Prin urmare, eșantionul de copii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani este relativ mic. Este posibil ca acesta să nu reprezinte întreaga varietate de situații cu care s-au confruntat copiii care au fugit de războiul din Ucraina.

originea etnică sau religia², în măsura în care dimensiunea eșantionului permite acest lucru). Diferențele notabile dintre grupuri în această privință sunt evidențiate în raport.

În ceea ce privește identificarea genului, respondenții puteau alege dintre opțiunile „femeie”, „bărbat” sau „altfel”, atunci când erau întrebați cum s-ar descrie. Eșantionul de respondenți care au selectat „altfel” a fost insuficient pentru analiză.

Majoritatea covârșitoare a respondenților au fost femei cu vârste cuprinse între 18 și 64 de ani (87 %). Bărbații de această vârstă au reprezentat doar 8 % dintre respondenți. Eșantionul a inclus, de asemenea, copii cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani (2 %) și respondenți cu vârsta peste 65 de ani (3 %).

Acest raport nu include rezultate separate pentru minorii neînsoțiți. Sondajul a fost completat doar de un număr mic de persoane din această categorie (8), ceea ce înseamnă că nu s-au putut trage concluzii.

Pentru mai multe detalii, vezi secțiunea „Eșantionul sondajului”.

Note

- ¹ Contractanții Franet au colectat statisticile la nivel național. Indicii de referință pentru eșantion au fost calculați ca medii ponderate ale estimărilor colectate la nivelul populației-țintă. Ponderile au fost atribuite estimărilor populației-țintă în funcție de cât de recente au fost acestea și de exactitatea lor estimată.
- ² Această categorie cuprinde respondenții care se identifică drept „musulmani”, „de origine asiatică (de exemplu, din Vietnam, China, India)”, „de etnie romă” sau „de origine neagră sau africană”.

1

SOSIREA ÎN UE – ASISTENȚA UMANITARĂ ȘI FURNIZAREA DE INFORMAȚII

- ★ Intrarea în UE a fost relativ simplă pentru majoritatea respondenților.
- ★ Majoritatea respondenților au considerat că le-au fost furnizate informații complete sau parțial suficiente cu privire la drepturile și serviciile disponibile în temeiul Directivei privind protecția temporară.

„Am călătorit 4 000 de kilometri, drumul a fost groaznic, erau munți de utilaje stricate, gropi comune uriașe. Erau o mulțime de puncte de control instalate de ocupanți. Ne-au verificat și ne-au tratat foarte nerespectuos. Eram însărcinată în 6 luni și a fost foarte greu și înspăimântător, dar îmi era și mai teamă să rămân acolo, în subsoluri, în timp ce ne bombardau. Am reușit să mă calmez abia după ce am ajuns în Europa. Am născut-o pe fiica mea și intenționez să rămân aici, pentru că nu mai am unde să mă întorc.”
(Slovacia, femeie, 30 de ani)

1.1. CONTEXT

Patru țări din UE – Ungaria, Polonia, România și Slovacia – au frontieră terestră cu Ucraina. Încă de la începutul invaziei, toate au oferit persoanelor care au fugit de război acces pe teritoriile lor.

Cetățenii ucraineni care dețin pașaport biometric puteau intra fără viză în UE și în țările din spațiul Schengen care nu fac parte din UE, din 2017¹. Aceștia puteau rămâne în țările respective până la 90 de zile în orice perioadă de 180 de zile. Toți ceilalți, inclusiv resortisanții țărilor terțe și apatrizii, au putut intra pe teritoriul UE în temeiul clauzei de exceptare umanitară prevăzute de Codul frontierelor Schengen [articolul 6 alineatul (5)]².



1.2. INTRAREA ÎN UE

În cadrul sondajului, respondenții au fost întrebați cu ce probleme s-au confruntat la intrarea în UE. Printre acestea s-au numărat perioadele lungi de așteptare la frontieră, faptul că au fost tratați rău de poliștii de frontieră, confiscarea anumitor obiecte și alte aspecte.

Mai mult de jumătate dintre respondenții cu vârsta peste 16 ani care au fugit de conflictul din Ucraina (57 %) nu au întâmpinat nicio problemă. Cea mai frecventă problemă a respondenților a constat în perioadele lungi de așteptare la frontieră (40 %).

Nu s-au constatat diferențe remarcabile între femei și bărbați. Cu toate acestea, mai mulți respondenți care s-au identificat ca fiind minoritari în ceea ce privește culoarea pielii, originea etnică sau religia au declarat că funcționarii de frontieră nu i-au tratat bine (11 %), comparativ cu respondenții care nu s-au identificat ca atare (3 %).

Persoanele care au fugit din Ucraina au fost deseori despărțite de familiile lor sau de membri ai familiilor lor.

Cetățenii ucraineni bărbați cu vârsta cuprinsă între 18 și 60 de ani nu aveau voie să călătorească în străinătate, cu excepția cazului în care îndeplineau condițiile de scutire. Scutirea se aplica, de exemplu, celor care creșteau trei sau mai mulți copii cu vârsta sub 18 ani, celor care creșteau singuri un copil sau copii cu vârsta sub 18 ani, celor care plecau în alt stat pentru ședere permanentă etc.

Prin urmare, aproximativ jumătate dintre respondentele adulte care erau căsătorite, se aflau într-un parteneriat înregistrat sau în coabitare (54 %) au declarat că partenerii lor au rămas în Ucraina. Această cifră este de aproximativ patru ori mai mică pentru respondenții adulți bărbați căsătoriți, în parteneriat sau în coabitare (14 %). Dintre toți respondenții adulți, 5 % aveau un copil sub 18 ani, iar 15 % aveau un copil cu vârsta peste 18 ani care a rămas în Ucraina.

„Am stat la granița cu Ucraina timp de 13 ore în frig, cu copiii!! Am stat în picioare toată noaptea! Erau o mulțime de oameni la coadă cu copii mici care plângeau tare!!! Erau și persoane în vârstă... Nu aveam unde să ne adăpostim de frig... A trebuit să facem focul ca să ne încălzim. Încă nu înțeleg de ce s-au întâmplat lucrurile așa!!! Eu și copiii mei ne amintim deseori de grozăvia din februarie!!! Le sunt foarte recunoscătoare fraților polonezi, care ne-au întâmpinat cu inima deschisă chiar de la graniță. Au înțeles totul, toate problemele cu care ne-am confruntat și au făcut tot posibilul ca să ne ajute! Ne pregătiseră mâncare și băuturi calde, produse de igienă personală, chiar și hrană pentru câine. Toate procedurile legate de trecerea frontierei în Polonia au fost simplificate cât mai mult posibil și totul s-a desfășurat destul de rapid! Ne-au dus în autobuze încălzite, unde ne-am putut încălzi puțin înainte de a merge într-o tabără temporară pentru refugiați. Oriunde am ajuns, am fost tratați cu respect, inimă deschisă și dorința de a ajuta!”
(Polonia, femeie, 42 de ani)

Colțul juridic

Codul frontierei Schengen*

Articolul 6 alineatul (5) – Condiții de intrare pentru resortisanții țărilor terțe

„(c) resortisanții țărilor terțe care nu îndeplinesc una sau mai multe dintre condițiile menționate la alineatul (1) pot fi autorizați de un stat membru să intre pe teritoriul său din motive umanitare, de interes național sau în temeiul unor obligații internaționale. În cazul în care resortisantul țării terțe face obiectul unei alerte, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera (d), statul membru care autorizează intrarea acestuia pe teritoriul său informează celelalte state membre în acest sens.”

Articolul 7 – Efectuarea verificărilor la frontieră

„(1) În exercitarea îndatoririlor lor, poliștii de frontieră respectă în totalitate demnitatea umană, în special în cazurile în care sunt implicate persoane vulnerabile.

[...]

(2) În cursul efectuării verificărilor la frontieră, poliștii de frontieră nu fac nicio discriminare pe criterii de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.”

***Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane, JO L 77, 23.3.2016, p. 1 (Codul Frontierei Schengen).**

„Aș dori să le mulțumesc din suflet tuturor oamenilor pe care i-am întâlnit de-a lungul drumului pentru ajutorul lor.”
(Slovacia, femeie, 27 de ani)

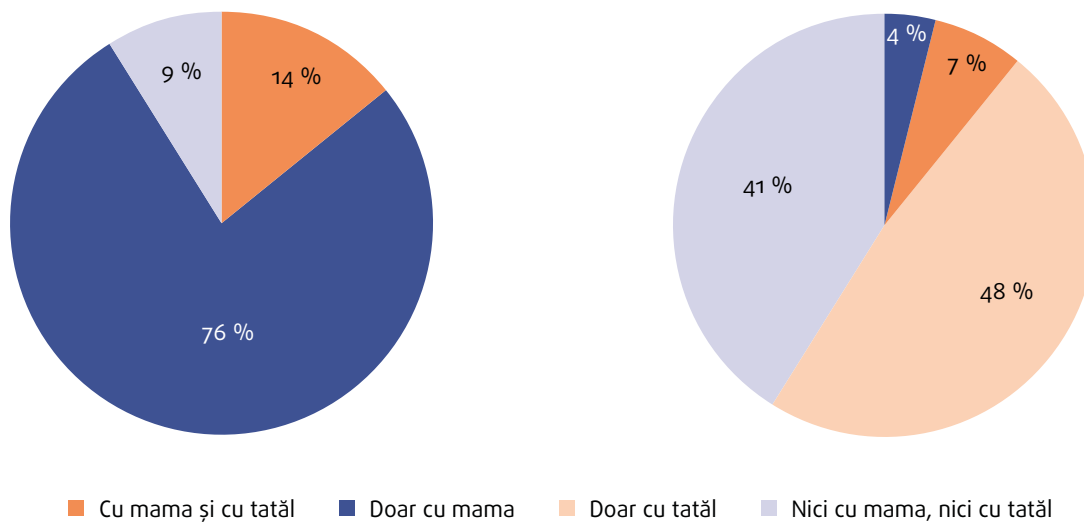
1.3. COPIII CARE AU FUGIT DIN UCRAINA

Majoritatea copiilor care au răspuns la sondaj au fugit din Ucraina doar cu mama lor (76 %). Doar unul din șapte copii (14 %) a fugit cu ambii părinți. Aproape unul din 10 (9 %) a fugit cu alte persoane decât părinții săi.

Sondajul a adresat întrebări și despre alți membri de familie care ar fi putut fugi împreună cu copiii și/sau părinții acestora. Aproape jumătate dintre copiii care au răspuns la sondaj au fugit împreună cu fratele/sora lor (49 %). Unul din șase copii (16 %) avea bunicii cu el. Unul din opt copii (12 %) era împreună cu alte rude.

Mai mult de jumătate dintre copiii respondenți au menționat că tatăl lor este încă în Ucraina (55 %). Proporția copiilor ale căror mame se aflau încă în Ucraina era considerabil mai mică (12 %).

FIGURA 2: ÎMPREUNĂ CU CINE AU FUGIT COPIII DIN UCRAINA (STÂNGA)^{a,b,c} ȘI PĂRINȚII RĂMAȘI ÎN UCRAINA (DREAPTA)^{a,d}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani, UE-10 (n = 324); rezultate ponderate.
- ^b Cifra nu include categoria de răspuns „Doar cu tatăl” din cauza prevalenței de 0 %.
- ^c Întrebarea a fost: „Împreună cu cine ați fugit din Ucraina?” (FamFlee).
- ^d Întrebarea a fost: „Selectați din lista de mai jos toți membrii familiei dumneavoastră care încă locuiesc în Ucraina”. (FamLeftUA).

1.4. INFORMAȚII DESPRE DREPTURI ȘI BENEFICII

Autoritățile naționale au obligația de a furniza informații corecte și accesibile cu privire la protecția temporară și la beneficiile oferite de aceasta. Obligația respectivă rezultă din dreptul la bună administrare, care este un principiu general al dreptului Uniunii.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 9

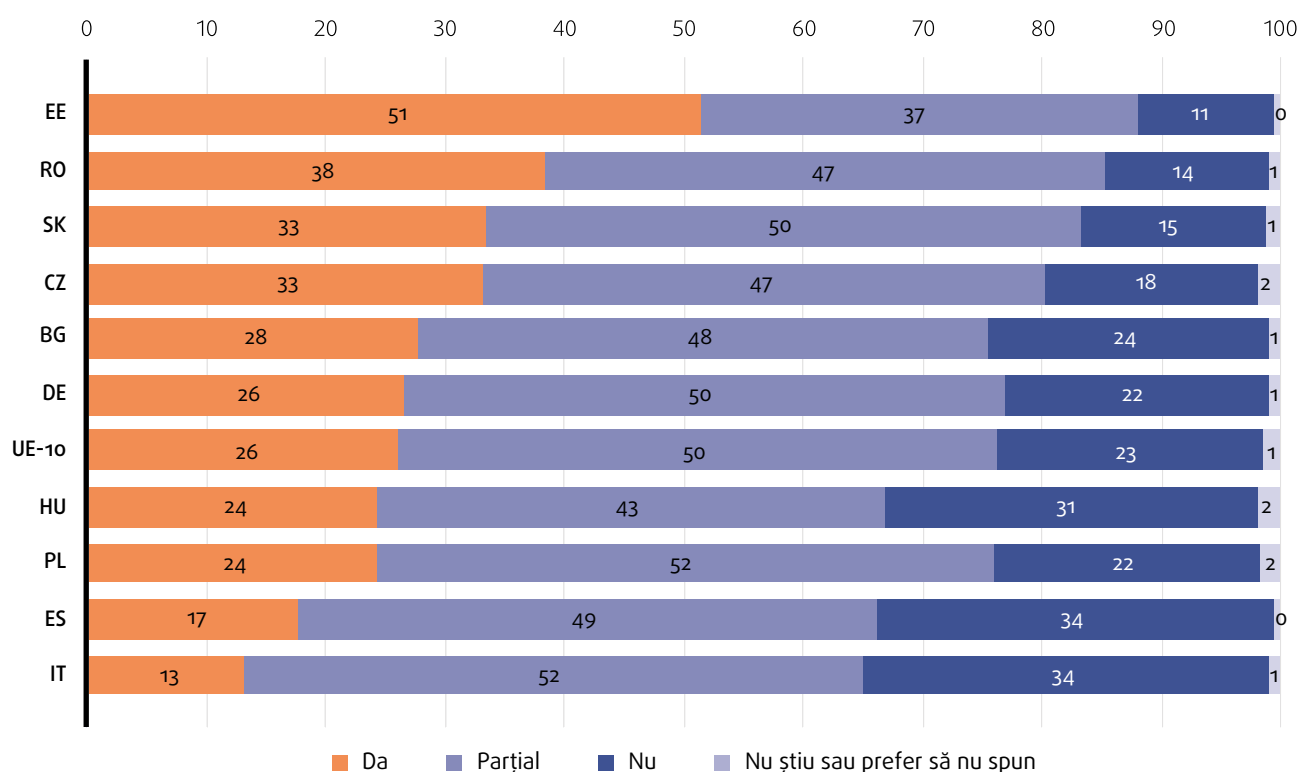
„Statele membre furnizează persoanelor beneficiare de protecție temporară un document redactat într-o limbă pe care [acestea] o pot înțelege, în care sunt expuse clar dispozițiile referitoare la protecția temporară care le sunt aplicabile.”

Toți respondenții adulți au fost întrebați despre informațiile primite cu privire la drepturile și beneficiile care li se cuvin, într-o limbă pe care o înțeleg.

În medie, aproximativ unul din patru respondenți (26 %) a declarat că a primit suficiente informații într-o limbă pe care o înțelege. Jumătate dintre respondenți (50 %) au declarat că informațiile pe care le-au primit au fost parțial suficiente. Cu toate acestea, aproape unul din patru respondenți (23 %) a declarat că nu a primit suficiente informații (figura 3). Această proporție a fost mai mare în rândul respondenților care au fost identificați ca aparținând unei minorități rasiale sau etnice (33 %) sau ca evrei (31 %).

„Singurătatea și confuzia sunt cea mai mare problemă în străinătate!!!!
Am aflat toate informațiile de pe chaturile canalelor de Telegram!
Nimeni nu mi-a spus nimic și nu m-a invitat nicăieri atunci când am depus cererea. Am căutat totul singură.
Reuniuni ale ucrainenilor, asistență psihologică etc., totul prin rețelele sociale de refugiați ca mine.”
(Spania, femeie, 43 de ani)

FIGURA 3: FURNIZAREA DE INFORMAȚII SUFICIENTE PRIVIND DREPTURILE ȘI BENEFICIILE, ÎNTR-O LIMBĂ PE CARE RESPONDENȚII O ÎNȚELEG, ÎN FUNCȚIE DE ȚARĂ (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Toți respondenții, copii și adulți, au fost întrebați cât de bine își cunosc drepturile și serviciile de care dispun în țara gazdă.

Respondenții cunoșteau cel puțin că existau servicii de asistență psihologică. Aproximativ o treime nu aveau cunoștință despre aceste servicii (33 %). Mult mai puțini respondenți nu aveau cunoștință despre alte servicii și drepturi în legătură cu care s-au adresat întrebări în cadrul sondajului. Printre acestea se numără, de exemplu, asistența medicală, cazarea, sistemul de învățământ în țara gazdă, încadrarea în muncă și sprijinul pentru învățarea limbii țării gazdă (tabelul 1).

Mai mult de jumătate dintre respondenți au considerat că au anumite sau multe cunoștințe despre servicii care le-ar putea oferi asistență în învățarea limbii țării gazdă (61 %), servicii de cazare (59 %), servicii educaționale în țara gazdă (58 %), servicii de încadrare în muncă (56 %) sau servicii de asistență medicală (55 %). Mai mult de jumătate dintre copii (53 %) au considerat că au anumite sau multe informații despre activități recreative, sportive etc.

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani (n = 14 361); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Ați primit suficiente informații cu privire la drepturile și beneficiile care vi se cuvin în calitate de persoană care a fugit de războiul din Ucraina, într-o limbă pe care o înțelegeți?” (SURPR3).

TABELUL 1: PROCENTUL DE RESPONDENȚI CARE NU ÎȘI CUNOȘTEAU DELOC DREPTURILE ȘI SERVICIILE PE CARE LE AVEAU LA DISPOZIȚIE, PE ȚARĂ ȘI PE TIP DE SERVICIU (%)^{a,b,c}

Dreptul/serviciul	UE-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Servicii de asistență psihologică	33	38	31	41	13	43	31	44	26	19	19
Asistență medicală	12	16	9	10	8	8	20	11	14	11	15
Cazare	12	9	13	8	8	17	21	23	13	2	5
Educație în țara gazdă	10	12	8	11	6	16	22	18	9	7	7
Încadrarea în muncă	10	11	8	12	3	19	11	17	8	11	6
Srijin pentru învățarea limbii țării gazdă	8	15	9	5	6	10	26	14	7	12	9

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

▲
Note:

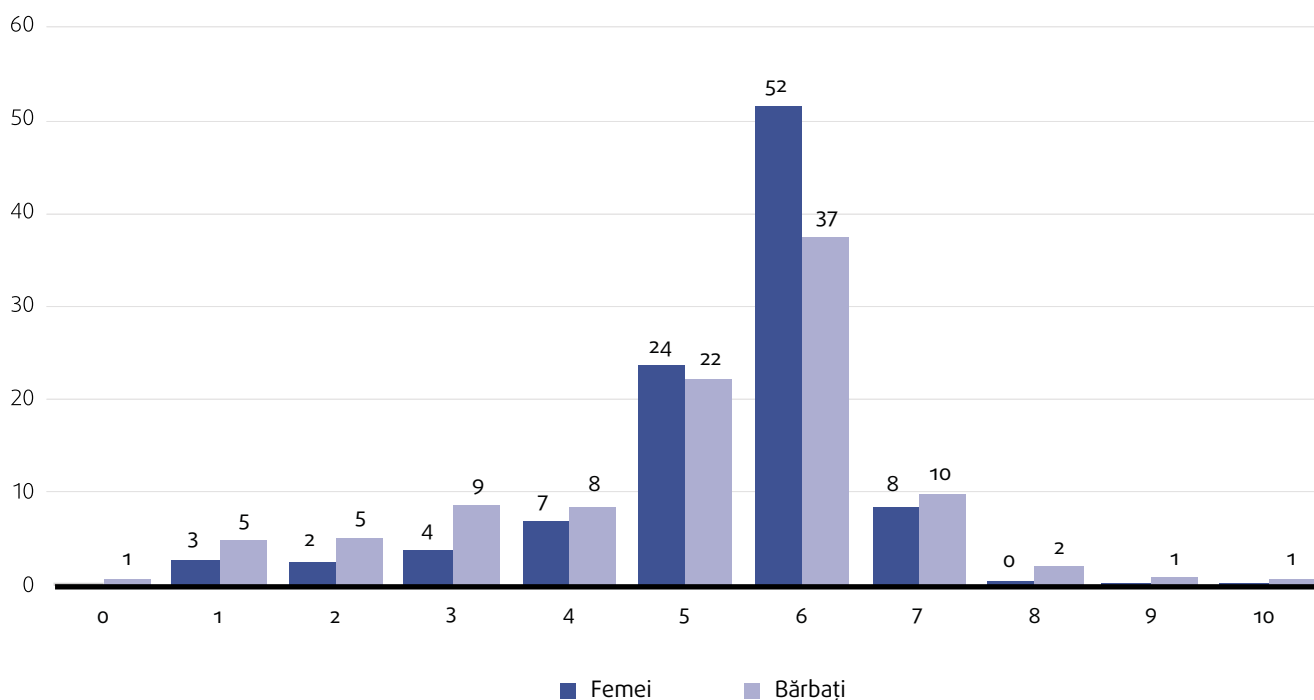
- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani (de la rândul de sus în jos: n = 14 361; n = 14 685; n = 14 685; n = 14 685; n = 14 361; n = 14 685); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Cât de bine vă cunoașteți drepturile și serviciile pe care le aveți la dispoziție în țara dvs. actuală?” (InfoRec). Întrebarea a avut următoarele categorii de răspuns: „Deloc”, „Puțin”, „Într-o anumită măsură”, „Foarte bine” și „Nu știu”. Procentele prezentate în tabel se referă numai la categoria de răspuns „Deloc”.
- ^c Numai respondenților cu vârsta sub 18 ani le-au fost adresate întrebările secundare despre „Învățământul în limba ucraineană în țara dvs. actuală” și „Activități de agrement (timp liber), sportive etc.”. Tabelul nu include aceste întrebări din cauza dimensiunii insuficiente a eșantionului la nivel de țară.



1.5. DURATA ȘEDERII ÎN ȚARA GAZDĂ

La momentul sondajului, majoritatea respondenților cu vârsta peste 16 ani locuiau în țara gazdă de 5-6 luni. Acest lucru sugerează că cei mai mulți au părăsit Ucraina în primele zile ale conflictului (figura 4).

FIGURA 4: DURATA ȘEDERII RESPONDENȚILOR ÎN ȚARA GAZDĂ, ÎN NUMĂR DE LUNI, DUPĂ GEN (%)^{a,b,c}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani, UE-10 (n = 14 467); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „De la începutul războiului, în februarie 2022, de câte luni stați în țara dvs. actuală?” (EntCountry).
- ^c Ținând seama de perioada de colectare a datelor, câteva luni de ședere sunt anterioare războiului.

Note

- ¹ Comisia Europeană (2017), *European Commission welcomes the Council adoption of visa liberalisation for the citizens of Ukraine (Comisia Europeană salută adoptarea de către Consiliu a liberalizării vizelor pentru cetățenii Ucrainei)*, Declarație, STATEMENT/17/1270, 11 mai 2017.
- ² FRA (2022), *The Russian war of aggression against Ukraine — The broad fundamental rights impact in the EU - Bulletin 2 (Războiul rus de agresiune împotriva Ucrainei – Impactul larg asupra drepturilor fundamentale în UE – Buletinul 2)*. Luxemburg, Oficiul pentru Publicații, p. 14.

2

STABILIREA ÎN UE – ȘEDEREA ȘI STATUTUL JURIDIC

- ★ Aproape toți respondenții au depus o cerere de protecție temporară. Aproximativ o treime dintre ei au solicitat azil. Aceste cifre diferă în mod semnificativ de la un stat membru la altul.
- ★ Aproximativ unul din trei respondenți ar dori să se întoarcă în Ucraina pe termen lung. Un procent similar ar dori să rămână în țara gazdă. Aproape unul din patru respondenți nu a luat o decizie.

„Familia mea îi este recunoscătoare Uniunii Europene pentru azil. Am întâlnit oameni cumsecade în diferite țări europene și am primit scrisori de sprijin din partea prietenilor noștri europeni. În Germania, oamenii ne ajută mult. Și atitudinea față de noi este pozitivă.”
(Germania, femeie, 43 de ani)

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 17

„(1) Persoanele care beneficiază de protecție temporară trebuie să poată depune o cerere de azil în orice moment.”

Articolul 19

„(1) Statele membre pot prevedea că beneficiul protecției temporare nu poate fi cumulat cu statutul de solicitant de azil, în timpul analizării solicitării.”

2.1. CONTEXT

Conflictul din Ucraina a forțat milioane de oameni să-și părăsească locuințele și să caute siguranță în altă parte. La 29 noiembrie 2022, UE avea înregistrate 4 776 606 de cereri de protecție temporară¹.

Beneficiarii de protecție temporară primesc un permis de ședere cu o durată de valabilitate de un an. Protecția temporară poate fi prelungită până la trei ani. În octombrie 2022, UE a decis să prelungească protecția temporară până în martie 2024².

Beneficiarilor de protecție temporară li se acordă o gamă largă de drepturi și de beneficii. Printre acestea se numără accesul la locuri de muncă, locuință sau cazare, asistență socială și asistență medicală. Copiii au acces la educație și familiile au dreptul de a se întregi. Beneficiarii au, de asemenea, acces la servicii bancare și pot călători în UE timp de 90 de zile într-o perioadă de 180 de zile³.

Sondajul i-a întrebat pe respondenți dacă s-au înregistrat pentru **protecție temporară** în țara lor actuală. O altă întrebare a fost dacă au solicitat **azil** de la sosirea în țara actuală. Respondenții au fost întrebați, de asemenea, despre cetățenia lor: ucraineană, rusă, cetățenia unui stat membru al UE, altă cetățenie sau nicio cetățenie.

Aproape toți respondenții la sondaj (91 %) cu vârsta peste 16 ani care nu aveau cetățenia UE au declarat că au solicitat protecție temporară în țara gazdă (**figura 5**). Respondenții care s-au identificat ca minoritate în ceea ce privește originea rasială sau etnică erau mai puțin susceptibili de a solicita protecție temporară decât ceilalți (76 % față de 92 %).

2.2. PROTECȚIA TEMPORARĂ ȘI CERERILE DE AZIL

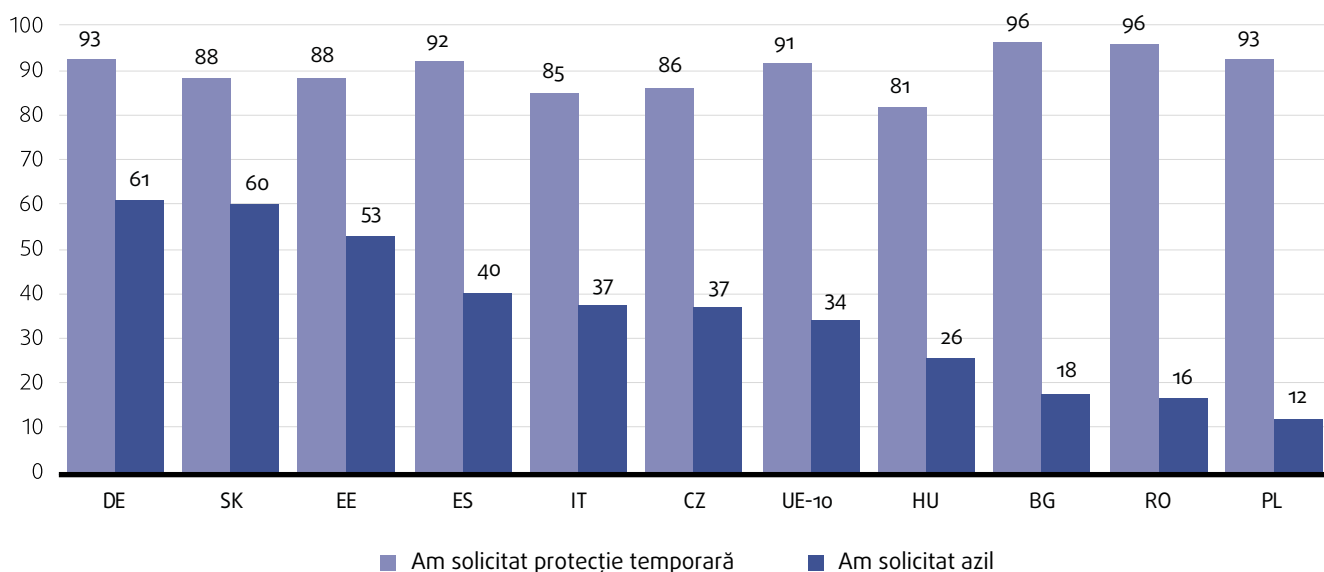
Beneficiarilor de protecție temporară trebuie să li se permită să solicite azil, dacă doresc.

Statutul de refugiat oferă o gamă de drepturi foarte asemănătoare cu protecția temporară. Principala diferență constă în faptul că nu toate drepturile devin disponibile pentru o persoană din momentul depunerii cererii de acordare a statutului de refugiat. De exemplu, solicitanții de azil nu au acces la un loc de muncă pe durata analizării cererilor lor. Protecția temporară și azilul diferă, de asemenea, în ceea ce privește perioadele de valabilitate, posibilitatea liberei circulații în interiorul UE, evaluarea circumstanțelor individuale și procedura administrativă pentru obținerea acestora.

Dacă nu se acordă azil, solicitanții pot beneficia de protecție temporară până la sfârșitul perioadei de protecție (articolul 19 din Directiva privind protecția temporară).

Aproximativ o treime dintre respondenți (34 %) au solicitat azil (figura 5). Proporția persoanelor care solicită azil a variat considerabil între țările cuprinse în sondaj, de la 12 % în Polonia la 61 % în Germania. Nu au fost observate diferențe notabile în ceea ce privește genul, vârsta sau apartenența la o minoritate.

FIGURA 5: PROPOȚIA DE RESPONDENȚI CARE AU SOLICITAT PROTECȚIE TEMPORARĂ^{ab} ȘI AZIL^{cd} ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

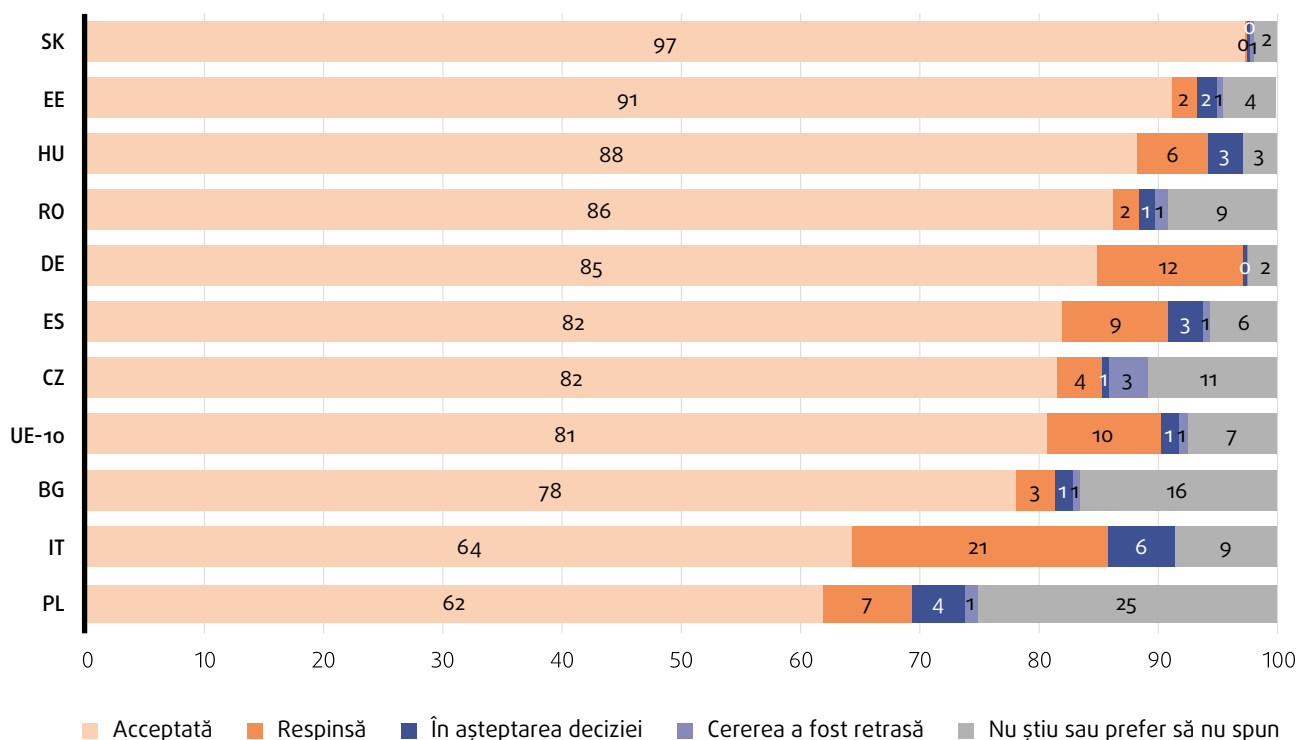
▲
Note:

- Valorile pentru protecția temporară sunt raportate la toți respondenții în vârstă de peste 16 ani care nu sunt cetățeni ai unui stat membru al UE (n = 14 445); rezultate ponderate.
- Întrebarea a fost: „Ați solicitat «protecție temporară» în țara dvs. actuală?” (SURPR1). Respondenții din Polonia au fost întrebați „V-ați înregistrat la PESEL/«protecție temporară» în țara dvs. actuală?” Întrebarea a fost modificată pentru a reflecta situația specifică din Polonia în ceea ce privește înregistrarea protecției temporare. PESEL este sistemul electronic universal de înregistrare a populației (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności).
- Valorile pentru azil sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani (n = 14 361); rezultate ponderate.
- Întrebarea a fost: „De când ați sosit în țara dumneavoastră actuală, ați depus o cerere de azil?” (AsyAp1).

De asemenea, respondenții au fost întrebați despre rezultatul cererii lor. Cererile de azil depuse de patru din cinci respondenți adulți (81 %) fuseseră acceptate (figura 6). Unul din 10 respondenți (10 %) încă aștepta luarea unei decizii.

Doar 1 % dintre respondenții intervievați din toate țările au declarat că cererea lor de azil a fost respinsă. Italia (6 %) și Polonia (4 %) au înregistrat cele mai ridicate rate de respingere. Italia a înregistrat, de asemenea, cea mai mare proporție de respondenți care încă așteptau o decizie (21 %), urmată de Germania (12 %).

FIGURA 6: REZULTATELE CERERILOR DE AZIL ALE RESPONDENȚILOR (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani care au solicitat azil (n = 4 666); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Ce s-a întâmplat cu cererea dumneavoastră de azil?” (AsyOut).

„Indiferent cât de bine este în țara în care mă aflu acum, inima și sufletul meu doresc să mergă acasă, atât de mult încât sunt gata să mă întorc în ciuda războiului și a bombardamentelor. Nu credeam că îmi va fi atât de greu din punct de vedere emoțional, deși localnicii fac multe eforturi pentru a ne ajuta, iar acest lucru îmi bucură sufletul, dar mă gândesc doar la casa mea și la soțul meu.”

(Estonia, femeie, 34 de ani)

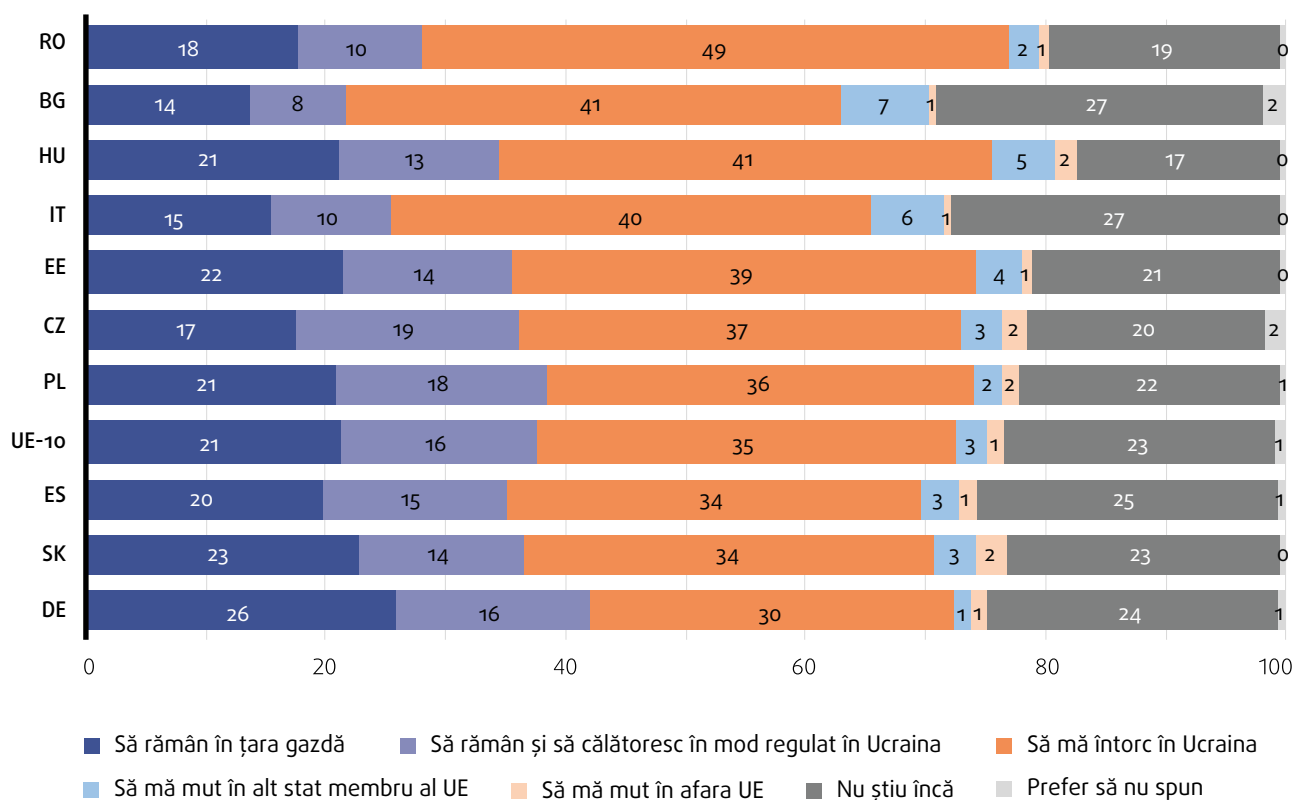
2.3. PLANURILE DE VIITOR ALE RESPONDENȚILOR

De asemenea, sondajul conținea întrebări adresate respondenților cu vârsta peste 16 ani cu privire la planurile lor de viitor (figura 7). Proporția celor care ar dori să se întoarcă în Ucraina (35 %) este similară cu proporția celor care ar dori să rămână în țara gazdă (38 %). Aproape unul din patru respondenți (23 %) nu știa încă ce va face. Aproximativ 4 % aveau intenția de a se muta în altă parte.

Un număr considerabil mai mare de bărbați (45 %) decât femei (35 %) intenționează să rămână în țara gazdă.

Dintre persoanele intervievate care aparțin unei minorități etnice, mai mult de jumătate dintre respondenți (52 %) intenționează să rămână în țara gazdă. Ponderea respondenților care nu aparțin unei minorități etnice și care intenționează să rămână în țară se ridică la 37 %. Dintre cei care se autoidentifică ca fiind LGBT, 44 % intenționează să rămână în țara gazdă, comparativ cu 37 % dintre ceilalți.

FIGURA 7: PLANURILE PE TERMEN LUNG ALE RESPONDENȚILOR LA SONDAJ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani (n = 14 504); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Pe termen lung, intenționați să rămâneți în țara dvs. actuală?” (FutPl).

Note

- ¹ Vezi [Portalul de date operaționale](#) al Înalțului comisar al Națiunilor Unite pentru refugiați – pagina privind situația refugiaților din Ucraina.
- ² Vezi pagina web a Consiliului Uniunii Europene cu privire la principalele rezultate ale [ședinței Consiliului „Justiție și afaceri interne” din 13-14 octombrie 2022](#).
- ³ FRA (2022), *The war in Ukraine – Fundamental rights implications within the EU – Bulletin 1 (Războiul din Ucraina – Implicații pentru drepturile fundamentale în UE: Buletinul 1)*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații.

3

LOCUINȚE

- ★ La momentul sondajului, aproape șase din 10 respondenți locuiau într-un apartament sau într-o casă privată. Dintre aceștia, mai mult de jumătate își plăteau integral sau parțial cazarea.
- ★ Cele mai frecvente probleme în ceea ce privește cazarea sunt lipsa de intimitate și împărțirea bucătăriei sau a băii cu străini.
- ★ Majoritatea respondenților adulți locuiesc cu copiii aflați în întreținere. Deseori, în locuința acestora nu există o încăpere liniștită sau separată în care să poată studia copiii.
- ★ Mai puțin de unul din cinci respondenți cu vârsta sub 18 ani locuiesc cu ambii părinți în țara gazdă.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 13

„(1) Statele membre se asigură că persoanele care beneficiază de protecție temporară au acces la cazare corespunzătoare sau, după caz, la mijloacele pentru obținerea acesteia.”

„În primele 5 luni, am locuit în apartamentul familiei gazdă. Eram șapte persoane într-un apartament de trei camere. A fost incredibil de greu. Am un copil mic, de doi ani. A trebuit să îmi rezolv absolut toate problemele casnice împreună cu copilul. Indiferent că a fost vorba despre cozile la serviciul de imigrație, completarea documentelor, medici, cumpărături, căutarea unui apartament sau cumpărarea și transportul mobilierului. Nu pot participa la cursuri de limbă pentru că nu am cu cine să las copilul.”

(Germania, femeie, 35 de ani)

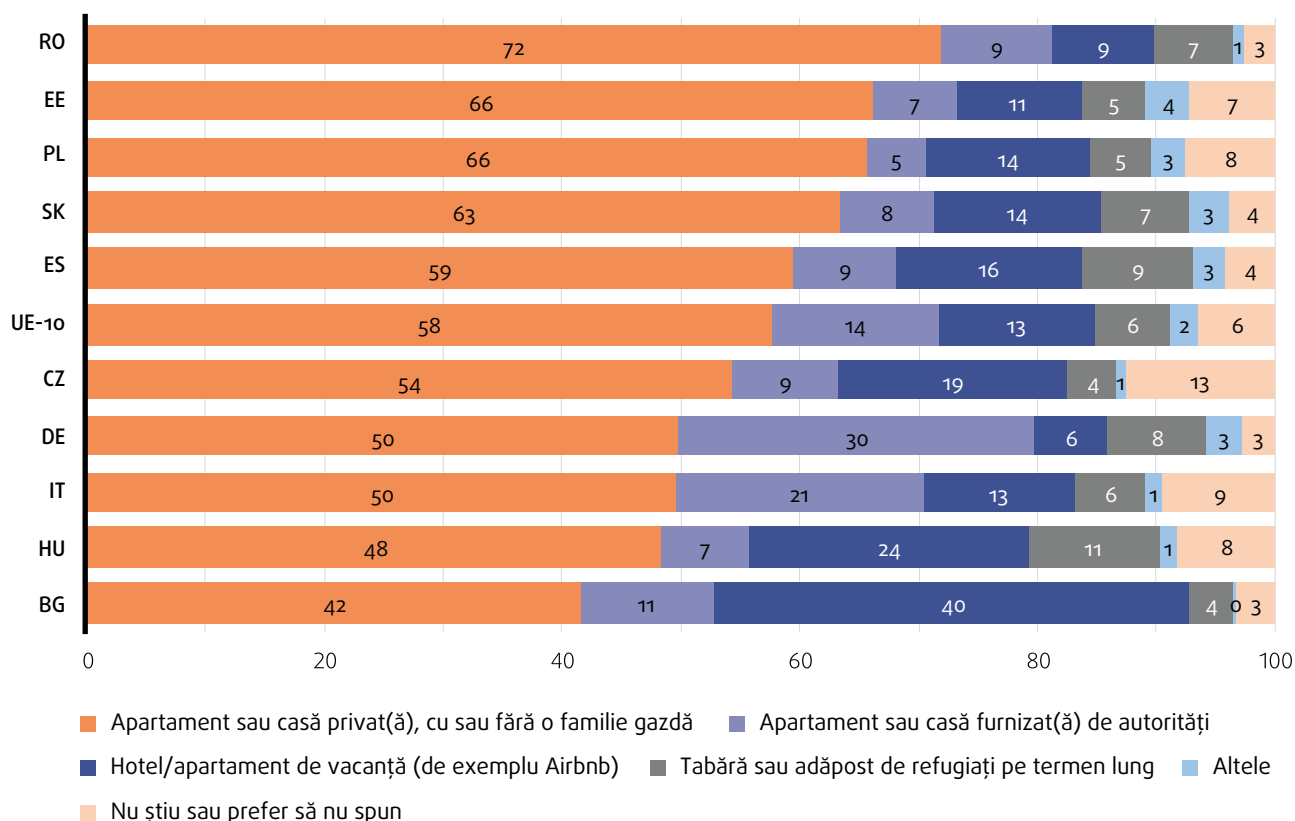
3.1. TIPUL DE CAZARE

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) [articolul 34 alineatul (3)] protejează dreptul la locuințe sociale și la asistență pentru locuință. Obiectivul acestei dispoziții este de a asigura condiții decente de trai tuturor celor care nu dispun de resurse suficiente.

O comunicare a Comisiei Europene din martie 2022 subliniază necesitatea ca statele membre să includă soluții mai durabile în politicile lor mai ample în domeniul locuințelor. Aceasta ia act de faptul că sunt disponibile fonduri structurale și de investiții europene pentru a sprijini locuințele și serviciile comunitare¹.

Sondajul i-a întrebat pe respondenții cu vârsta peste 16 ani ce tip de cazare au în prezent. În medie, mai mult de jumătate (58 %) locuiau în apartamente sau case private (**figura 8**). Mulți respondenți din Bulgaria (40 %), Ungaria (24 %) și Cehia (18 %) erau cazați în hoteluri sau apartamente de vacanță. În Germania și Italia, procente similare de respondenți locuiau în unități de cazare oferite de autorități (30 % și, respectiv, 21 %). Respondenții cu copii erau puțin mai susceptibili de a locui în apartamente sau în case private decât cei fără copii (60 % față de 54 %).

FIGURA 8: TIPUL DE CAZARE ACTUALĂ, PE ȚARĂ (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Respondenții au fost întrebați dacă au plătit, integral sau parțial, chiria și/sau costul utilităților. Celor care locuiau în tabere de refugiați/adăposturi pe termen lung sau în alte locuri de cazare nespicate nu li s-a adresat această întrebare.

În medie, o treime dintre respondenți (35 %) nu plăteau chirie (figura 9). Acest procent a crescut la 49 % pentru respondenții cu vârsta mai mare de 65 de ani. Patru din 10 respondenți (38 %) au afirmat că plătesc costul integral (chirie și/sau costul utilităților).

S-au constatat diferențe notabile între țări. Majoritatea respondenților din Estonia (65 %) și Polonia (54 %) plăteau integral pentru cazare. În schimb, majoritatea respondenților din România (65 %), Italia (58 %) și Slovacia (53 %) nu plăteau pentru locuință.

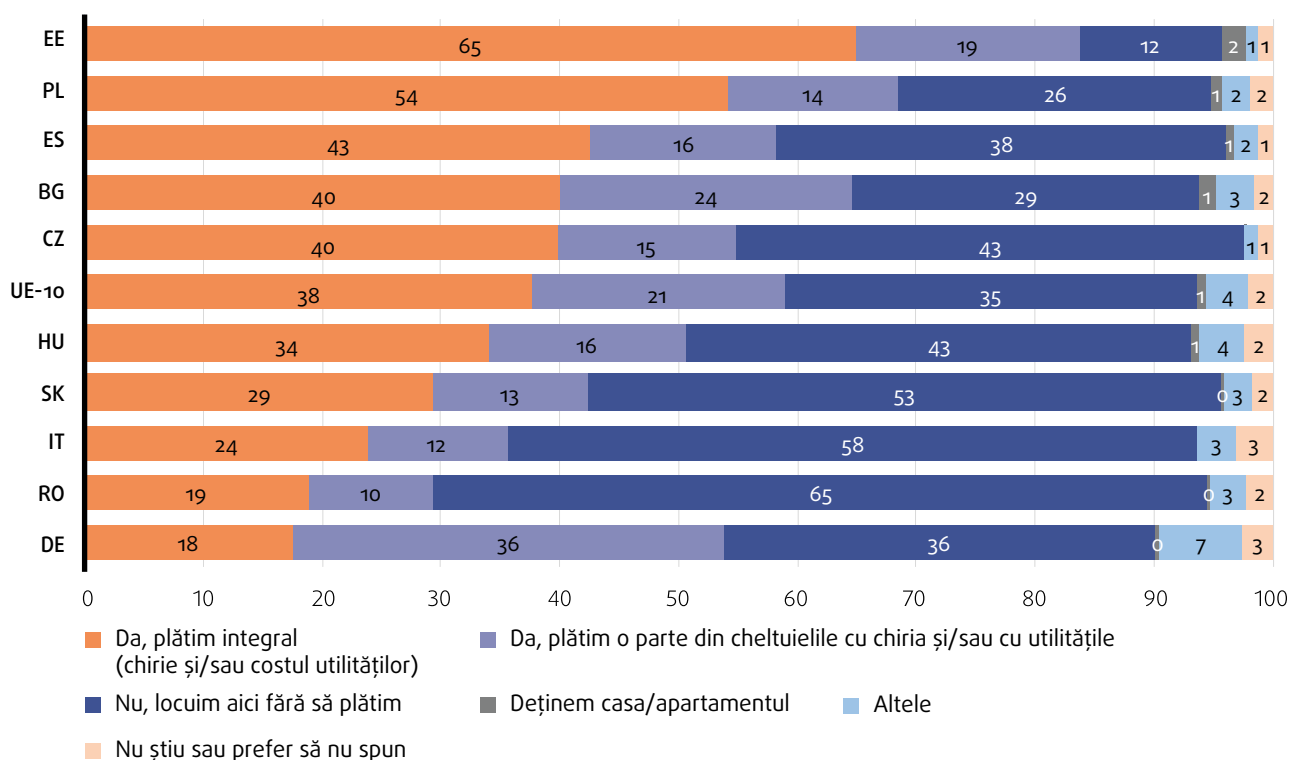
Aproape unul din cinci (18 %) respondenți adulți care au fost întrebați despre plată au precizat că fac treburi casnice sau au grijă de copii sau de vârstnici în schimbul cazării. Patru din cinci (79 %) nu făceau treburi casnice și nu ofereau îngrijire în schimbul locuinței, în timp ce 3 % nu știau sau au preferat să nu spună.

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani (n = 14 504); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „În ce tip de locuință stați acum?” (AccTyp). Categoria „Altele” = „Adăpost/sală sportivă/centru de primire pe termen scurt” + „Adăpost neoficial (de exemplu, cort într-o gară etc.)” + „Locuință specială pentru minori neînsoțiți”.

„Trebuie să se facă ceva pentru ca proprietarii să aibă mai multă încredere în ucraineni, astfel încât să putem încheia un contract de închiriere pentru un apartament fără o perioadă minimă și fără să depunem garanție, deoarece dacă o persoană nu-și poate găsi o locuință dacă nu depune o garanție, este foarte dificil de închiriat, fiindcă există o perioadă minimă de șase luni sau un an, plus garanția, dar persoanele din Ucraina nu-și pot face planuri într-o stare de război, nu știu când se vor întoarce acasă.”
(România, femeie, 32 de ani)

FIGURA 9: CUM ÎȘI PLĂTESC RESPONDENȚII CAZAREA ÎN ACTUALA LOCUINȚĂ, ÎN FUNCȚIE DE ȚARĂ (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani care se află în prezent într-un „apartament sau casă privat(ă)”, un „apartament sau casă pus(ă) la dispoziție de autorități” sau un „hotel sau apartament de vacanță” (n = 12 432); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Plățiți pentru locuința pe care o ocupați?” (HLS02).

3.2. LIPSA INTIMITĂȚII

Majoritatea respondenților din toate țările care au participat la sondaj au semnalat, la capitolul „probleme cu cazarea”, lipsa intimității (36 %) și faptul că împart bucătăria (28 %) sau baia (24 %) cu străini (tabelul 2). Doar 5 % au declarat că nu se simt în siguranță în unitatea de cazare, iar 3 % nu se simțeau în siguranță în cartier.

TABELUL 2: PROBLEMELE RESPONDENȚILOR ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CAZAREA ACTUALĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}

Problema	UE-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Lipsa intimității	36	36	38	34	33	39	24	39	38	26	31
Nevoia de a împărți bucătăria cu străini	28	17	33	26	18	27	24	32	29	12	27
Nevoia de a împărți baia/toaleta cu străini	24	12	27	22	17	23	22	22	26	9	19
Nu există o cameră liniștită/separată în care să poată studia copiii	23	27	25	20	11	23	15	18	25	20	19
Prea mult zgomot	22	24	23	20	13	29	15	28	23	18	17
Nu mă înțeleg cu persoanele cu care împart locuința	11	4	10	16	9	14	3	12	9	6	11
Prea frig, plouă prin acoperiș, este mucegai sau igrasie	7	12	7	7	5	7	7	13	7	4	3
Nu mă simt în siguranță în locuință	5	4	5	6	3	5	3	8	4	3	4
Nu mă simt în siguranță în cartier	3	4	4	4	4	5	3	2	3	3	3

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani (n = 14 685); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Acolo unde locuiți acum, vă confrunțați cu vreuna dintre următoarele probleme?” (AccProb). Respondenții au putut selecta mai multe răspunsuri, deci totalurile pot depăși 100 %.

Aproape o treime din respondenții în vârstă de peste 65 de ani au semnalat ca probleme lipsa intimității (29 %) și nevoia de a împărți bucătăria (28 %) sau baia/toaleta (26 %) cu persoane străine. Faptul că nu se înțeleg cu persoanele cu care împart locuința reprezenta o problemă pentru 26 % dintre respondenții care s-au identificat ca aparținând unei minorități din punct de vedere al originii rasiale sau etnice. Aceasta era o problemă și pentru 20 % dintre respondenții LGBT. De asemenea, respondenții LGBT au semnalat lipsa intimității (47 %) și zgomotul excesiv (33 %) ca fiind probleme, mai frecvent decât respondenții care nu aparțineau acestei categorii.

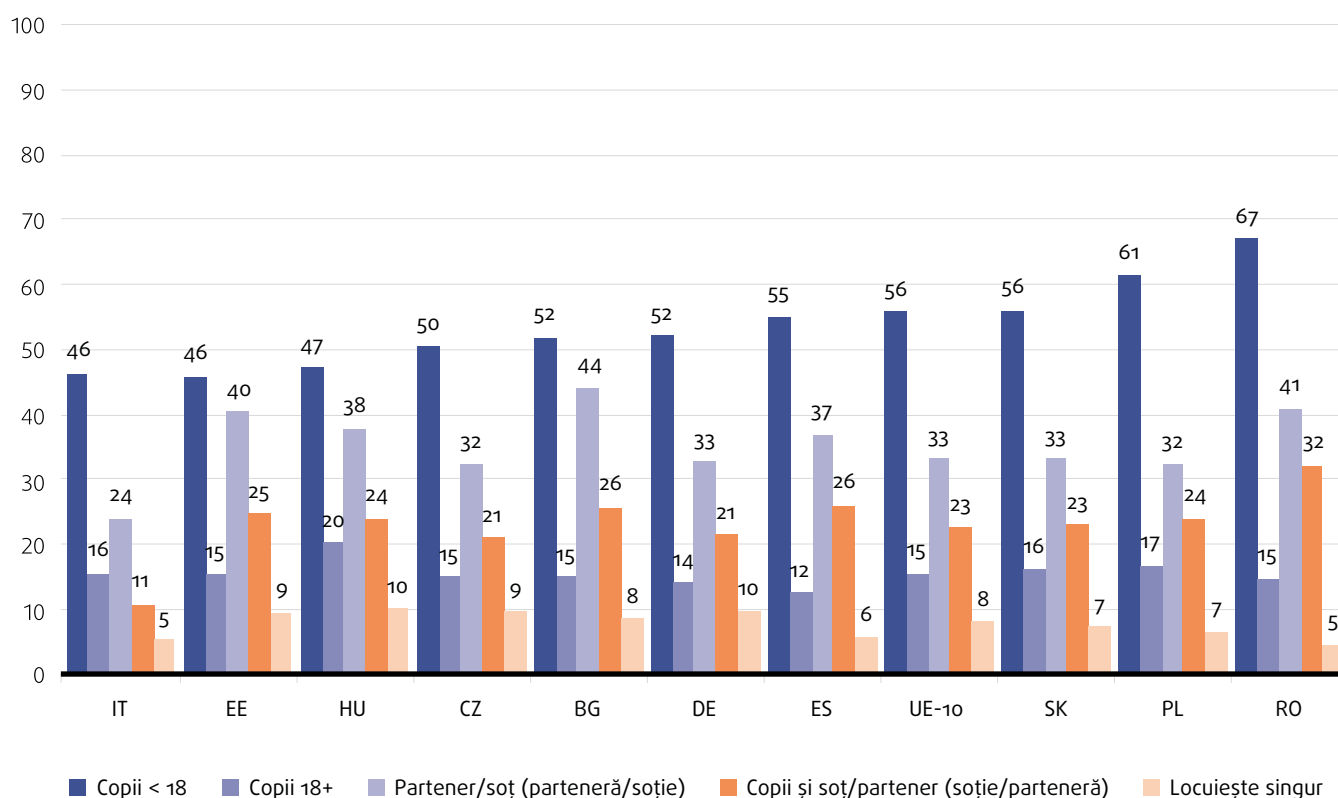
Respondenții au fost întrebați cu cine împart locuința. Aceștia puteau selecta mai multe răspunsuri, cu excepția cazului în care locuiau singuri.

Două treimi dintre respondenții adulți (66 %) locuiau cu copiii lor sau cu copiii partenerului (indiferent de vârstă), iar 56 % cu copii sub 18 ani (figura 10). O treime dintre respondenții adulți (33 %) locuiau cu partenerul/soțul (partenera/soția). Mai puțin de un sfert dintre respondenții adulți (23 %) locuiau cu copiii și cu partenerul/soțul (partenera/soția) lor. O mică parte dintre respondenți locuiau singuri (8 %).

„În Germania sunt mari probleme cu locuințele. E greu să trăiești cu străini care au obiceiuri neplăcute. E imposibil să-ți găsești locuință. În centrele de refugiați sunt mulți oameni sălbatici, care beau, fumează și ascultă muzică cu volumul la maximum. Nu există nici un control, nici camere video și nici ofițeri de serviciu.”

(Germania, bărbat, 23 de ani)

FIGURA 10: PERSOANELE CARE LOCUIESC CU RESPONDENȚI CU VÂRSTA PESTE 18 ANI ÎN LOCUINȚA ACTUALĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani (n = 14 361); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Cine locuiește cu dvs. în aceeași locuință în țara în care locuiți?” (FamCC). Se puteau selecta mai multe răspunsuri, deci totalurile pot depăși 100 %. „Copii < 18” = „Copii cu vârsta sub 18 ani aflați în întreținerea dumneavoastră”; „Copii 18+” = „Copii de 18 ani sau mai mult (ai dumneavoastră sau ai partenerului/partenerii)”.

3.3. COPIII ȘI LOCUINȚELE

Majoritatea covârșitoare a copiilor cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani au declarat că locuiesc cu mamele (88 %); 52 % locuiau cu frații și surorile, 21 % cu tații, 19 % cu mamele și tații, 15 % cu bunicii și 12 % cu alte rude. În plus, 6 % locuiau cu persoanele care le-au oferit o locuință, 4 % cu tutorii sau îngrijitorii legali și 3 % cu alte persoane. Niciun copil nu a declarat că trăiește singur.

Copiii au semnalat cel mai frecvent, ca probleme legate de cazare, lipsa intimității și lipsa unei camere liniștite sau separate în care să studieze. Lipsa intimității era o problemă pentru 48 % din tinerii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani și pentru 42 % din cei cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani. Lipsa unei camere de studiu era o problemă pentru 45 % din tinerii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani și pentru 40 % din cei cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani.

În cadrul sondajului, toți respondenții au fost întrebați cât de mulțumiți sunt de cazarea lor actuală. Respondenții au răspuns folosind o scară de la 0 la 10, unde 0 înseamnă „foarte nemulțumit” și 10 înseamnă „foarte mulțumit”. Aproximativ patru din 10 respondenți (43 %) au acordat un scor de 8 sau mai mare, ceea ce înseamnă că erau mulțumiți. În schimb, 6 % au acordat un scor de 2 sau mai mic, ceea ce înseamnă că erau nemulțumiți.



Notă

- ¹ Comisia Europeană (2022), *Primirea persoanelor care fug din calea războiului din Ucraina: pregătirea Europei pentru a răspunde nevoilor acestora*, COM(2022) 131 final, Bruxelles, 23 martie 2022.

4

EDUCAȚIA

- ★ Mai puțin de jumătate dintre respondenții care erau înscriși într-o formă de învățământ cu puțin timp înainte de a fugi din Ucraina și-au continuat studiile în țara gazdă.
- ★ Aproape două treimi dintre copii frecventează cursuri online la o școală/universitate din Ucraina sau învață singuri folosind materiale/cu sprijin din Ucraina.
- ★ Problemele lingvistice sunt principalul motiv pentru care nu participă la formele de învățământ oferite de țara gazdă.
- ★ Aproape patru din 10 respondenți care trebuie să învețe limba țării gazdă pentru a-și continua studiile nu au urmat niciun curs de limbă străină de la sosire.

„Probleme majore legate de educație: este imposibil să găsești un loc într-o grădiniță (e un cerc vicios: dacă o mamă a sosit singură cu un copil, ea nu poate merge la muncă, ci trebuie să stea acasă cu copilul), e dificil să găsești locuri libere în școli.”

(Slovacia, femeie, 36 de ani)

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 14

„(1) Statele membre acordă persoanelor sub 18 ani care beneficiază de protecție temporară acces la sistemul de educație, în aceleași condiții ca resortisanții statului membru gazdă. Statele membre pot stipula ca acest acces să fie limitat la sistemul de educație de stat.

(2) Statele membre pot autoriza accesul adulților care beneficiază de protecție temporară la sistemul de educație general.”

4.1. ACCESUL LA EDUCAȚIE

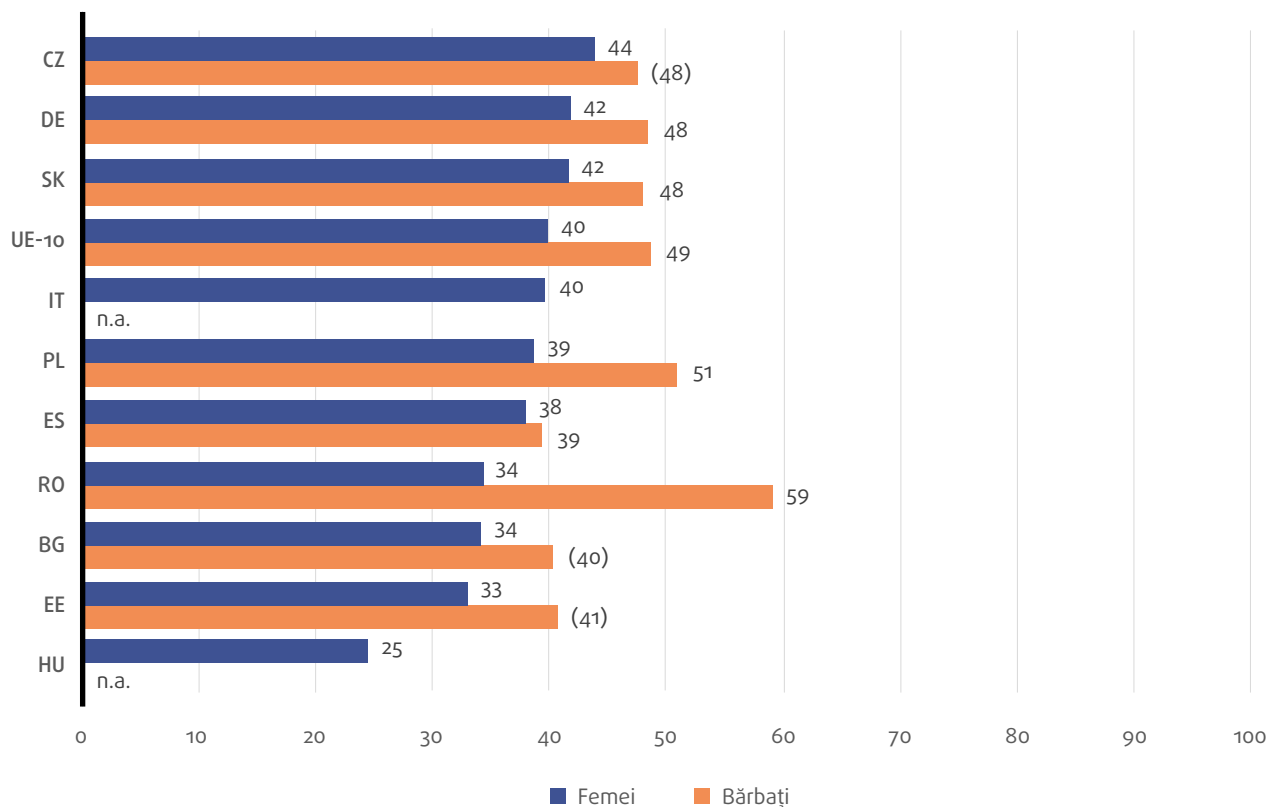
Articolul 14 din cartă garantează dreptul la educație. În martie 2022, Comisia Europeană a subliniat necesitatea de a aborda barierele lingvistice și traumele psihologice, de a oferi părinților informații cu privire la sprijinul educațional, de a asigura accesul la activități extrașcolare, la asistență psihologică și la cursuri de limbă și de a recruta profesori vorbitori de limba ucraineană pentru a sprijini integrarea copiilor în sistemul de învățământ¹. Comisia a subliniat, de asemenea, că accesul copiilor la educație trebuie asigurat cât mai curând posibil².

În aprilie 2022, Comisia Europeană a propus măsuri pentru a facilita recunoașterea calificărilor obținute în străinătate³. În iunie 2022, aceasta a colectat experiențe și cunoștințe cu privire la incluziunea educațională a copiilor strămutați din Ucraina⁴.

Respondenții au fost întrebați dacă urmau o formă de învățământ chiar înainte de a părăsi Ucraina și dacă urmează o formă de învățământ în prezent, fie online (la o instituție din Ucraina), fie cu prezență fizică în țara gazdă.

În medie, aproape un sfert din totalul respondenților (23 %), copii și adulți, urmau o formă de învățământ la momentul sondajului (online la o școală din Ucraina sau cu prezență fizică la o școală din statul membru gazdă). În total, 43 % din cei care urmau o formă de învățământ cu puțin timp înainte de a părăsi Ucraina și-au continuat studiile (figura 11). Ratele de participare au fost diferite pentru femei (în medie 40 %) și bărbați (în medie 49 %) în toate țările analizate. Majoritatea copiilor cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani (93 %) și cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani (73 %) care urmau studii cu puțin timp înainte de a părăsi Ucraina frecventează acum școala.

FIGURA 11: RESPONDENȚII CARE URMEAZĂ O FORMĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI ȘI PE SEXE (%)^{a,b,c}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Respondenții care erau înscriși la o formă de învățământ cu puțin timp înainte de a părăsi Ucraina, dar care nu participau la o formă de învățământ în țara gazdă, au fost întrebați de ce (**tabelul 3**).

Cea mai mare parte dintre respondenți au indicat drept motiv faptul că își finalizaseră studiile (74 %). Următorul motiv, ca frecvență, era incapacitatea de a vorbi limba țării gazdă (19 %), cu excepția Italiei. O proporție mai mică a respondenților au declarat că trebuie să-și îngrijească copiii sau rudele mai în vârstă (12 %). În medie, 9 % din persoane nu își permiteau să își continue studiile. Aceasta era o problemă în special în Italia (12 %).

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani care urmau o formă de învățământ chiar înainte de a pleca din Ucraina (n = 5 248); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „În prezent, urmați o formă de învățământ? Poate fi online sau cu prezență fizică în țara în care vă aflați acum. Dacă în prezent sunteți în vacanța de vară, dar urmați în general o formă de învățământ, vă rugăm să alegeți „da”. Prin învățământ înțelegem frecventarea unei școli, a unei universități sau a unei alte instituții de învățământ sau urmarea unei formări profesionale (ucenicie sau învățământ profesional).” (EduCC).
- ^c Figura nu include valorile calculate pe baza a mai puțin de 20 de observații pentru totalul grupului [indicate ca neaplicabile („n.a.”)]. Valorile calculate pe baza a 20-50 de observații pentru totalul grupului sunt prezentate între paranteze.



TABELUL 3: MOTIVELE PENTRU CARE RESPONDENȚII NU URMAU O FORMĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT, PE ȚĂRI (%)^{a,b}

Motivul	UE-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Mi-am finalizat studiile	74	79	73	74	73	68	84	69	75	79	84
Nu vorbesc limba	19	15	19	27	13	23	20	10	16	13	12
Trebuie să am grijă de copiii mei/rudele mai în vârstă	12	14	8	9	6	10	10	9	15	12	12
Nu îmi permit	9	5	12	7	4	9	15	12	9	6	6
Nu am suficient timp	8	8	10	5	4	6	12	6	11	5	10
Nu am laptop sau tabletă pentru a urma cursuri online	8	7	4	8	4	4	7	2	10	5	5
Încă nu am o locuință stabilă	7	8	10	8	3	9	9	2	7	1	1
Altele	6	4	10	5	9	7	3	12	4	6	5
Nu mi-au fost acceptate diplomele ucrainene	3	4	2	3	2	3	3	9	2	1	3
Cursurile/activitățile nu au început încă	3	0	6	4	7	2	0	0	1	3	4
Nu am putut participa la ucenicii, stagii de formare sau alte formări profesionale	2	1	4	3	2	1	3	1	2	1	2
Nu am fost acceptat(ă) la o școală/instituție de învățământ	1	0	0	3	0	1	0	0	1	0	5

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

▲
Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani care urmau o formă de învățământ chiar înainte de a pleca din Ucraina și nu urmează o formă de învățământ în țara gazdă (n = 3 604); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Ați menționat că ați urmat studii în Ucraina, dar acum nu mai urmați o formă de învățământ. De ce? Bifați toate variantele aplicabile.” (ReasNoEdu).

4.2. EDUCAȚIA COPILOR

Rata de școlarizare a copiilor de vârstă mică (12-15 ani) este de 92 %. În general, 73 % din copiii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani care au urmat studii în Ucraina urmau o formă de învățământ și în țara gazdă (fie online la o școală din Ucraina, fie cu prezență fizică la o școală din statul membru al UE în care se aflau).

Când au fost întrebați de ce nu merg la școală, 40 % din cei cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani au menționat că nu au un laptop sau o tabletă pentru a urma cursurile online (13 % din cei cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani). Mai mult de un sfert (27 %) dintre copiii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani au menționat că încă nu au o locuință stabilă (11 % din cei cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani). Aproximativ 19 % nu fuseseră acceptați de o școală (6 % din cei cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani), iar 19 % nu își permiteau să meargă la școală (11 % din cei cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani).

Copiii care mergeau la școală au fost, de asemenea, întrebați în ce mod învață (la o școală din țara gazdă, online la o școală ucraineană sau pe cont propriu, sau fac cursuri de formare profesională). În total, 71 % mergeau la școală sau la universitate în țara gazdă [76 % din copiii de vârstă mică (12-15 ani) și 64 % din copiii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani]. Aproape două treimi dintre copii (59 %) frecventau cursuri online la o școală din Ucraina sau învățau singuri folosind materiale/cu sprijin din Ucraina. Mai puțini copii mici (12-15 ani) învățau online decât cei cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani (55 % față de 64 %).

Copiii care mergeau la școală în țara gazdă au fost întrebați dacă la școală erau predate materii sau erau furnizate materiale de studiu în limba principală pe care o vorbeau acasă.

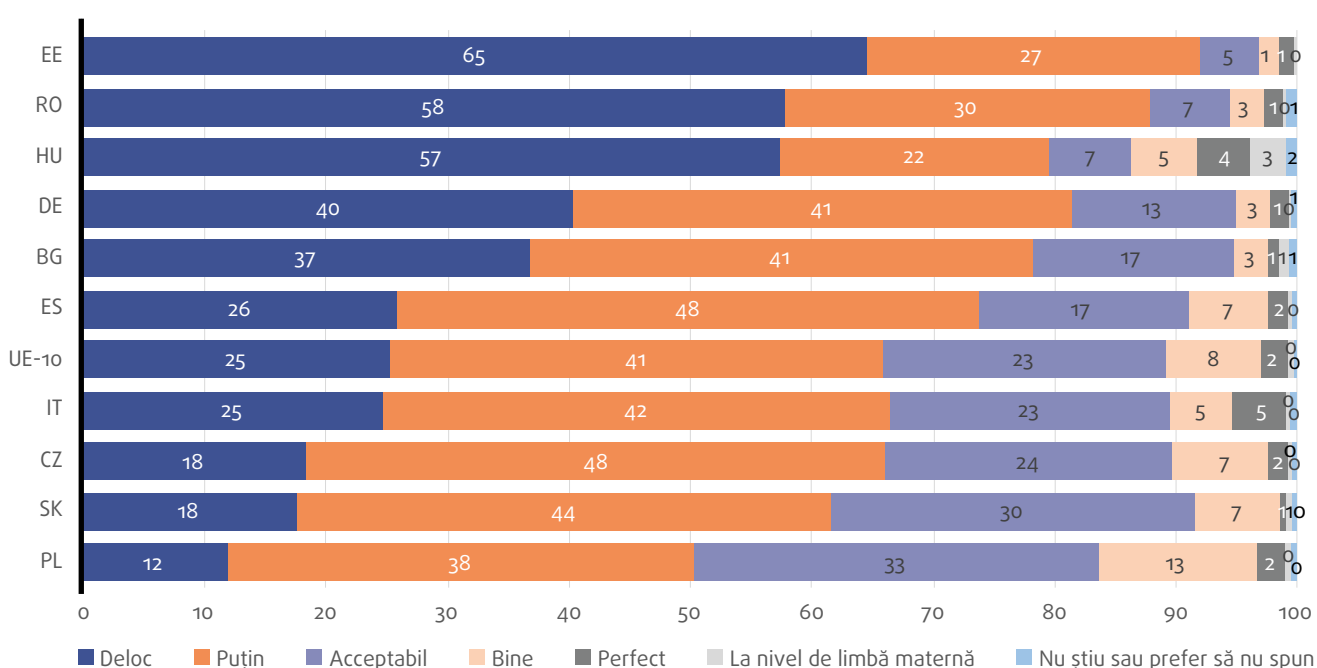
Majoritatea copiilor (71 %) care mergeau la școală în țara gazdă nu învățau la școală în limba principală pe care o vorbeau acasă. Cel puțin câteva materii erau predate în limba principală vorbită acasă în cazul a 24 % din copii. Jumătate dintre acești copii (55 %) au declarat că niciun material didactic pe care îl utilizau la momentul respectiv nu era scris în limba principală pe care o vorbeau acasă. Cu toate acestea, 22 % aveau cel puțin câteva materiale, iar 19 % aveau multe sau toate materialele scrise în limba principală pe care o vorbeau acasă.

4.3. ÎNȚELEGEREA ȘI VORBIREA LIMBII ȚĂRII GAZDĂ

Respondenții (12+ ani) au fost întrebați cât de bine vorbesc limba țării gazdă. În toate țările, doar 10 % din respondenți vorbeau limba respectivă bine, perfect sau la nivel de limbă maternă.

Un sfert dintre respondenți (25 %) nu vorbeau deloc limba (figura 12). Această proporție ajungea la 65 % în Estonia, 58 % în România și 57 % în Ungaria. Procentul era de numai 12 % în Polonia și 18 % în Cehia și Slovacia. Procentul creștea odată cu vârsta, ajungând la 40 % în cazul respondenților în vârstă de peste 65 de ani. Procentul era însă de numai 13 % pentru copiii de vârstă mică (12-15 ani) și de 6 % pentru copiii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani.

FIGURA 12: RESPONDENȚII CARE VORBEAU LIMBA ȚĂRII GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Respondenții care nu vorbeau suficient de bine limba țării gazdă au fost întrebați dacă au participat la vreun curs de limbă de la sosire.

Aproape un sfert dintre respondenți (23 %) au declarat că participau la un curs la momentul sondajului (figura 13). Această proporție era mai mare în Germania (37 %) și Spania (31 %). Un procent mai mare de respondenți nu participaseră și nu intenționau să participe la un curs de limbă (39 %). Această cifră varia între țările vizate de sondaj, de la 69 % în Ungaria și 64 % în Bulgaria până la 19 % în Germania.

Două treimi (61 %) dintre respondenții cu vârsta peste 65 de ani nu participaseră la niciun curs de limbă de la sosire.

4.4. COMPETENȚELE LINGVISTICE ALE COPILOR

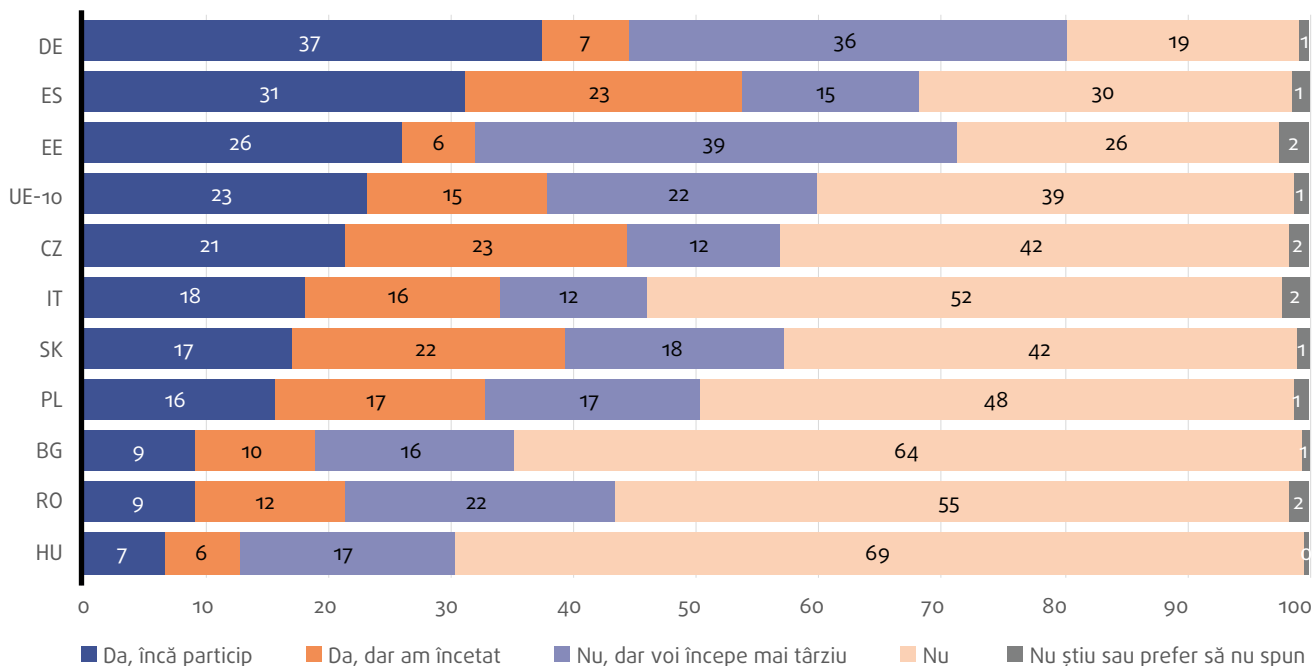
Mai mult de jumătate (57 %) dintre copiii a căror limbă maternă nu era limba țării gazdă participaseră la un curs de limbă. Cu toate acestea, aproape o treime (31 %) nu participau la un curs atunci când au completat chestionarul, iar 9 % au declarat că intenționează să participe la un curs.

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani (n = 14 665); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Cât de bine vorbiți limba țării în care locuiți în prezent?” (LanCC).

FIGURA 13: PARTICIPAREA RESPONDENȚILOR LA CURSURI DE LIMBĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani care vorbesc limba țării lor actuale la un nivel mai scăzut decât nivelul de limbă maternă (n = 14 504); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „De când ați sosit aici, ați participat la cursuri de limbă pentru limba națională (locală)?” (PB08).

„Este foarte dificil să fii într-o țară în care nu înțelegi și nu vorbești limba, îți lipsesc informații pe care multe organizații pur și simplu nu le furnizează, deși nu este greu să faci acest lucru. În multe cazuri, nu există traducători, iar aceasta este o problemă foarte mare pentru rezolvarea multor aspecte. Este dificil din punct de vedere emoțional, deoarece totul se face cu program, iar când trebuie să dai un telefon problema este că nu vorbești și nu înțelegi limba.”
(Germania, femeie, 35 de ani)



Note

- ¹ Comisia Europeană (2022), *Primirea persoanelor care fug din calea războiului din Ucraina: pregătirea Europei pentru a răspunde nevoilor acestora*, COM(2022) 131 final, Bruxelles, 23 martie 2022.
- ² Comisia Europeană (2022), *Comunicare a Comisiei privind orientări operaționale pentru punerea în aplicare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2022/382 a Consiliului de constatare a existenței unui aflax masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare*, JO C 126 I, 21.3.2022, p. 1.
- ³ Comisia Europeană, *Recomandarea (UE) 2022/554 a Comisiei din 5 aprilie 2022 privind recunoașterea calificărilor pentru persoanele care fug din calea invadării Ucrainei de către Rusia*, JO L 107 I, 6.4.2022, p. 1.
- ⁴ Comisia Europeană (2022), *Supporting the inclusion of displaced children from Ukraine in education: Considerations, key principles and practices for the school year 2022–2023 (Sprijinirea incluziunii educaționale a copiilor strămutați din Ucraina: considerații, principii fundamentale și practici pentru anul școlar 2022-2023)*, document de lucru al serviciilor Comisiei, SWD(2022) 185 final, Bruxelles, 30 iunie 2022.

5

ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ

- ★ În general, aproximativ două treimi din respondenții cu vârsta peste 16 ani nu aveau un loc de muncă remunerat la momentul sondajului.
- ★ Aproximativ două treimi dintre respondenții care aveau un loc de muncă remunerat în Ucraina înainte de 24 februarie 2022 și-au găsit un loc de muncă în țara gazdă.
- ★ Principalele obstacole în calea accesului la un loc de muncă pentru adulții care nu efectuează activități remunerate sunt necunoașterea limbii țării gazdă într-o măsură suficientă și responsabilitățile de îngrijire. Aceasta din urmă este o problemă în special pentru femei.
- ★ Aproximativ patru din 10 respondenți s-au confruntat cu exploatarea la locul de muncă.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 12

„Statele membre autorizează, pentru o perioadă care să nu depășească durata protecției temporare, ca persoanele care beneficiază de aceasta să desfășoare activități salariate sau independente, cu respectarea normelor aplicabile profesiei [...]”

5.1. ACCESUL LA UN LOC DE MUNCĂ REMUNERAT

Comisia Europeană a subliniat că încadrarea rapidă în muncă este benefică atât pentru persoanele care au fugit de conflictul din Ucraina, cât și pentru comunitățile gazdă¹. În acest context, orientările operaționale ale Comisiei invită, de asemenea, statele membre să sprijine accesul la educația și îngrijirea timpurie în aceleași condiții care se aplică cetățenilor statului în cauză și altor cetățeni ai UE². În iunie 2022, Comisia a emis un ghid privind accesul la piața muncii, la educație și formare profesională și la educația adulților³.

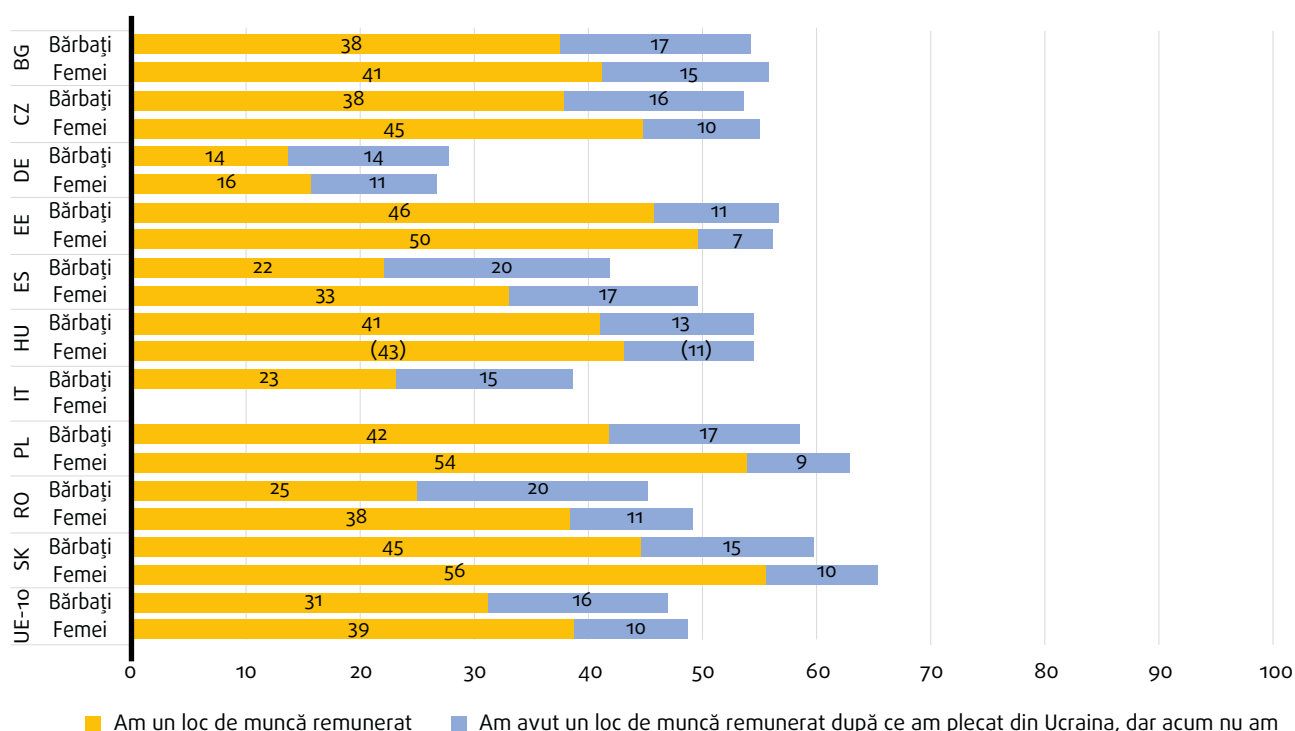
Și Consiliul a făcut referire la aceste beneficii și a invitat statele membre să abordeze provocările legate de ocuparea forței de muncă și de competențe, inclusiv de recunoașterea calificărilor⁴.

În cadrul sondajului, respondenții cu vârsta peste 16 ani au fost întrebați dacă au un loc de muncă remunerat în țara gazdă.

În medie, 39 % din respondenții bărbați și 31 % din respondenții femei aveau un loc de muncă remunerat (**figura 14**). Aproximativ 10 % din bărbați și 16 % din femei avuseseră un loc de muncă remunerat de când au părăsit Ucraina, dar nu la momentul sondajului (august-septembrie 2022). Aproximativ jumătate dintre bărbați (47 %) și femei (49 %) nu au avut un loc de muncă remunerat de când au părăsit Ucraina.

Respondenții care se confruntau cu limitări în activitățile cotidiene erau mai puțin susceptibili de a avea un loc de muncă remunerat (27 %) decât cei fără astfel de limitări (37 %).

FIGURA 14: PROCENTUL DE RESPONDENȚI CARE AU UN LOC DE MUNCĂ REMUNERAT, PE ȚĂRI ȘI PE SEXE (%)^{a,b,c,d}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Sondajul a solicitat respondenților cu vârsta peste 16 ani care aveau un loc de muncă remunerat mai multe detalii despre activitatea lor curentă (tabelul 4). Aproximativ două treimi dintre respondenți (66 %) își găsiseră un nou loc de muncă în țara care îi găzduia. Una din patru persoane (24 %) își continuase de la distanță munca sau afacerea pe care o avea în Ucraina. Aproximativ 3 % dintre respondenți își începuseră o nouă afacere sau deveniseră lucrători independenți în țara gazdă.

TABELUL 4: CARACTERISTICILE MUNCII REMUNERATE A RESPONDENȚILOR (%)^{a,b}

Caracteristică	Femei	Bărbați
Un nou loc de muncă în țara gazdă	70	58
O nouă afacere/lucrător independent în țara gazdă	2	6
A continuat munca sau afacerea pe care a avut-o în Ucraina (de exemplu, la distanță)	20	31
Altele	8	6
Nu știu/prefer să nu spun	2	2

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani care au un loc de muncă remunerat, UE-10 (femei, n = 4 637; bărbați, n = 531); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Acesta este un nou loc de muncă sau o afacere nouă pe care ați început-o în țara dvs. actuală?” (WorkLoc).

Respondenții în vârstă de peste 16 ani care desfășurau o activitate remunerată în țara gazdă au fost întrebați dacă noul lor loc de muncă corespunde nivelului lor de educație. Aproape jumătate dintre respondenți (48 %) au declarat că

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani (n = 14 291); rezultate ponderate.
- ^b Rezultatele bazate pe un număr mic de răspunsuri sunt mai puțin fiabile din punct de vedere statistic. Prin urmare, valorile bazate pe 20-49 de observații neponderate pentru totalul grupului sunt notate între paranteze. Rezultatele bazate pe mai puțin de 20 de observații neponderate pentru totalul grupului nu sunt afișate.
- ^c Întrebările au fost: „În prezent aveți un loc de muncă remunerat?” (WorkNow) și: „Dar ați avut un loc de muncă remunerat în țara dumneavoastră actuală de când ați părăsit Ucraina?” (WorkPast).
- ^d Cifra nu include categoriile „Nu am avut un loc de muncă remunerat de la părăsirea Ucrainei”, „Nu știu” și „Prefer să nu spun”.

„Mă simt zdrobită și epuizată. După 20 ani de muncă pe un post de contabilă, trebuie să lucrez ca femeie de serviciu. Salariile pentru munca online în Ucraina au fost reduse. Pentru a obține un alt loc de muncă aici, trebuie să înveți limba și, din punct de vedere fizic, pur și simplu nu ai timp s-o înveți, deci lucrezi în continuare din greu la două locuri de muncă.” (Polonia, femeie, 40 de ani)

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

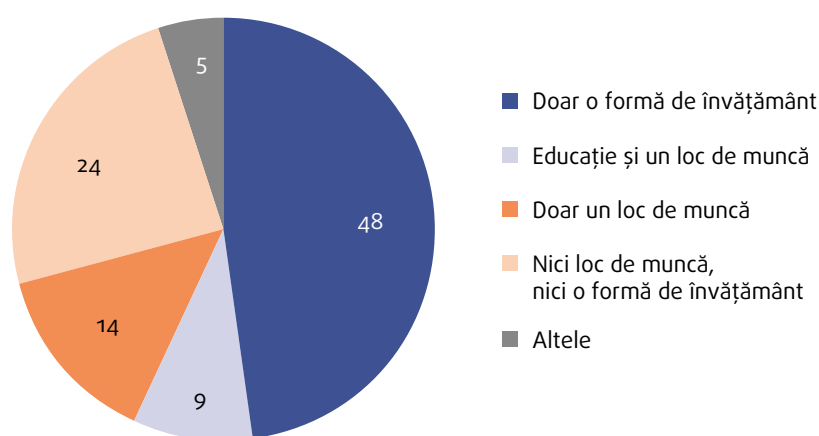
Articolul 12

„Statele membre autorizează, pentru o perioadă care să nu depășească durata protecției temporare, ca persoanele care beneficiază de aceasta să desfășoare [...] activități precum acțiunile educative pentru adulți, cursuri de formare profesională și stagii de formare practică la locul de muncă.”

locul lor de muncă actual este sub nivelul lor de educație. Acest lucru era întâlnit mai des în cazul femeilor (51 %) decât în cazul bărbaților (39 %). Aproximativ o treime dintre respondenți (35 %) aveau un loc de muncă ce corespundea nivelului lor de studii.

Aproape un sfert (24 %) dintre respondenții cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani nu aveau un loc de muncă remunerat și nu urmau o formă de învățământ (figura 15). Aproximativ jumătate (48 %) mergeau la școală la momentul sondajului și nu aveau un loc de muncă. În total, 14 % aveau un loc de muncă remunerat, iar 9 % aveau un loc de muncă remunerat și urmau și o formă de învățământ.

FIGURA 15: PROCENTUL DE PERSOANE ÎNCADRATE ÎN MUNCĂ SAU CARE URMEAZĂ O FORMĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN RÂNDUL RESPONDENȚILOR CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 16 ȘI 24 DE ANI^{a,b,c}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani, UE-10 (n = 1 046); rezultate ponderate.
- ^b Categoria „Altele” se referă la respondenții care au selectat „Nu știu” sau „Prefer să nu spun” pentru cel puțin una dintre întrebări.
- ^c Întrebările au fost: „Urmați o formă de învățământ în prezent?” (EduCC) și „Aveți un loc de muncă remunerat în prezent?” (WorkNow).

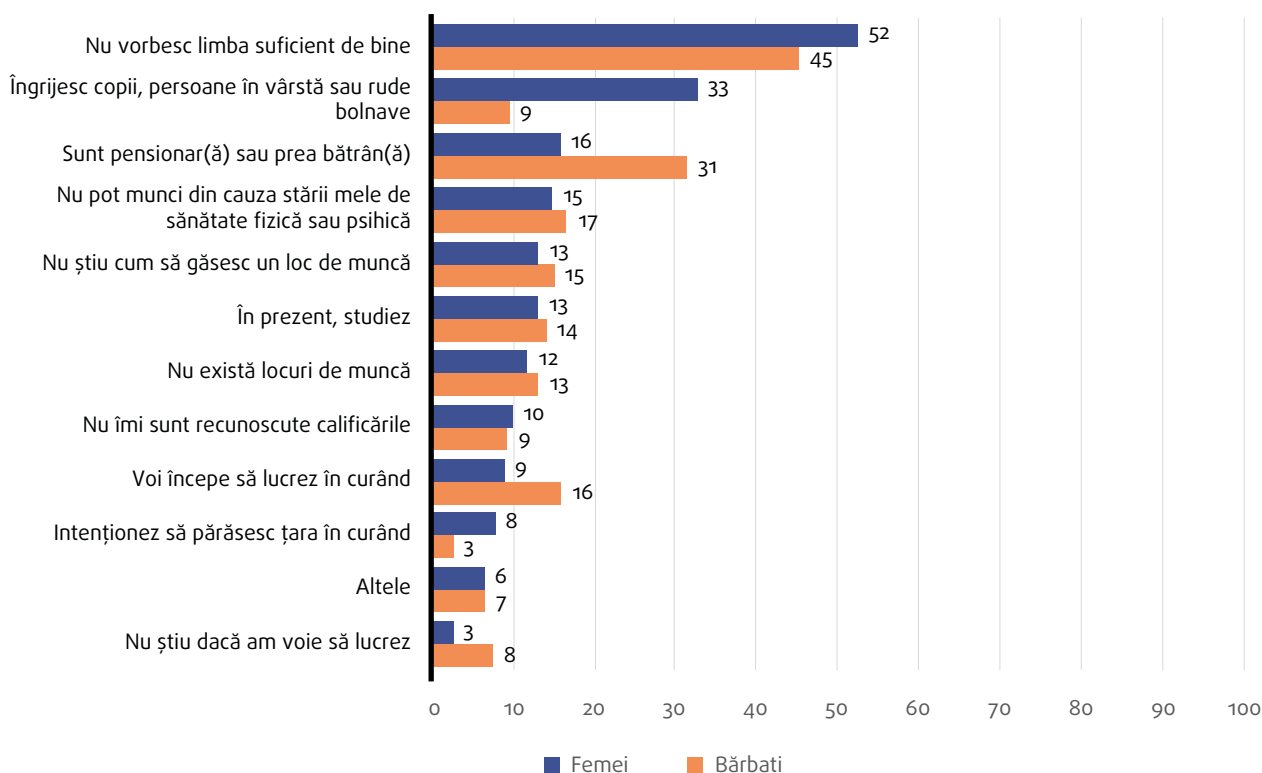
5.2. OBSTACOLE ÎN CALEA GĂSIRII UNUI LOC DE MUNCĂ REMUNERAT

În cadrul sondajului, respondenții adulți au fost întrebați de ce nu au un loc de muncă remunerat. Obstacolul principal a fost reprezentat de cunoașterea insuficientă a limbii țării gazdă (51 %), așa cum arată rezultatele (figura 16). Respondenții din Germania (67 %) și Spania (65 %) au menționat acest lucru cel mai frecvent. Rezultatele arată că o ofertă mai bună de cursuri intensive și gratuite de limbi străine ar putea spori participarea respondenților pe piețele forței de muncă din țările gazdă.

Aproape trei din 10 respondenți (28 %) nu puteau lucra din cauza responsabilităților legate de îngrijirea copiilor sau a rudelor vârstnice sau bolnave. Acest lucru reprezintă un obstacol mult mai frecvent în calea încadrării în muncă pentru femei (33 %) decât pentru bărbați (9 %). Rezultatele sugerează că un acces mai bun la servicii de îngrijire a copiilor și la învățământul preșcolar le-ar permite acestor respondenți să intre pe piața muncii. Aproape unul din cinci respondenți nu lucra deoarece se pensionase deja sau era prea în vârstă (19 %).

„Mulți ucraineni au o educație bună. Dar, în țările gazdă, deseori nu putem lucra în domeniul nostru sau nu ne putem ocupa de afacerile pe care le-am avut în Ucraina. Există multă birocrație (de exemplu, recunoașterea diplomelor durează mult timp, examenul național de limbă se desfășoară o dată pe an).”
(Slovacia, femeie, 46 de ani)

FIGURA 16: MOTIVELE PENTRU CARE RESPONDENȚII NU AU UN LOC DE MUNCĂ (%)^{a,b,c,d}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucrainai 2022

5.3. CONDIȚIILE DE MUNCĂ

Situația vulnerabilă a multor persoane care au fugit de războiul din Ucraina a generat îngrijorări că acestea ar putea fi recrutate pentru locuri de muncă informale, ceea ce crește riscul exploatării prin muncă.

În conformitate cu cartea (articolul 15), resortisanții țărilor terțe autorizați să lucreze în statele membre au dreptul la aceleași condiții de muncă aplicabile în cazul cetățenilor UE.

În cadrul sondajului, respondenții în vârstă de peste 16 ani care au lucrat după ce au fugit din Ucraina au fost întrebați dacă au fost exploatați la locul de muncă. Per ansamblu, aproape două treimi dintre respondenți (59 %) nu s-au confruntat cu exploatarea (tabelul 5).

În schimb, 16 % au menționat că au fost nevoiți să lucreze foarte multe ore, iar 10 % au declarat că au fost prost plătiți sau nu au fost plătiți deloc. Aproximativ 8 % au declarat că nu pot comunica liber cu alți lucrători sau cu alte persoane. Aceeași proporție (8 %) au afirmat că au lucrat fără contract sau cu un contract care nu acoperea toate orele de lucru.

În general, bărbații au raportat condiții de exploatare cu o frecvență mai mare decât femeile. Interdicția de a comunica în mod liber reprezintă o excepție de la această tendință.

În plus, persoanele care au lucrat fără un contract de muncă scris au fost mai susceptibile de a fi supuse altor forme de exploatare prin muncă decât persoanele care aveau un astfel de contract.

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani care nu au un loc de muncă remunerat, UE-10 (n = 8 460); rezultate ponderate.
- ^b Figura nu prezintă categoriile de răspuns „Am economii și nu am nevoie să lucrez”, „Nimeni nu mă angajează din cauza etniei/religiei/culorii pielii mele”, „Prefer să nu spun” și „Nu știu”, din cauza frecvenței scăzute (mai puțin de 4 %).
- ^c Întrebarea a fost: „De ce nu lucrați în prezent?” (EU06).
- ^d Respondenții puteau alege mai multe răspunsuri, deci totalurile pot depăși 100 %.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 12

„Se aplică dreptul general în vigoare în statele membre în ceea ce privește remunerarea, accesul la sistemele de securitate socială corespondente activităților salariate sau independente, precum și alte condiții privind angajarea.”

TABELUL 5: PONDEREA RESPONDENȚILOR CARE S-AU CONFRUNTAT CU EXPLOATAREA PRIN MUNCĂ (%)^{a,b,c}

Forma de exploatare	Femei	Bărbați
Remunerare deficitară sau lipsa remunerării pentru munca desfășurată	9	13
Muncă fără contract/un contract în care nu sunt prevăzute toate orele de lucru	7	12
Prea multe ore de muncă	15	19
Nu puteam lua pauze sau nu mă puteam odihni	7	8
Lipsa accesului la apă potabilă, mâncare sau toaletă	1	2
Nu se utilizau echipamente de protecție atunci când era necesar	1	3
Nu am putut comunica liber cu ceilalți	9	8
Amenințări sau acte de violență din partea angajatorului	1	3
Niciuna dintre aceste probleme	60	58
Nu știu/prefer să nu spun	13	11

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

▲
Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani care au avut un loc de muncă remunerat de când au plecat din Ucraina, UE-10 (n = 7 397); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „De când ați sosit în țara în care locuiți acum, ați întâmpinat personal oricare dintre următoarele probleme la locul de muncă?” (LabExpl).
- ^c Respondenții puteau alege mai multe răspunsuri, deci totalurile pot depăși 100 %.

În rândul femeilor, exploatarea prin muncă s-a produs în cea mai mare parte în industria prelucrătoare (26 %) și în turism/industria ospitalității (16 %). În rândul bărbaților, exploatarea s-a produs cel mai frecvent în construcții (26 %), industria prelucrătoare (22 %) și transporturi/logistică (16 %).



Colțul juridic

Directiva privind prevenirea traficului de persoane*

Această directivă incriminează traficul de persoane, definit drept recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, efectuate sub amenințare sau prin uz de forță sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, prin fraudă, în vederea exploatării, inclusiv a exploatării muncii forțate a altor persoane.

Directiva privind sancțiunile la adresa angajatorilor**

Această directivă prevede standarde minime privind sancțiunile și măsurile împotriva angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală într-un stat membru. Aceasta incriminează încadrarea în muncă a lucrătorilor migranți aflați în situație de ședere ilegală în condiții de muncă extrem de abuzive.

* **Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, JO L 101, 15.4.2011, p. 1.**

** **Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală, JO L 168, 30.6.2009, p. 24.**

Note

- ¹ Comisia Europeană (2022), **Primirea persoanelor care fug din calea războiului din Ucraina: pregătirea Europei pentru a răspunde nevoilor acestora**, COM(2022) 131 final, Bruxelles, 23 martie 2022.
- ² Comisia Europeană (2022), **Comunicare a Comisiei privind orientări operaționale pentru punerea în aplicare a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2022/382 a Consiliului de constatare a existenței unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare**, JO C 126 I, 21.3.2022, p. 1.
- ³ Comisia Europeană (2022), **Comunicarea Comisiei privind orientări pentru accesul la piața muncii, la educație și formare profesională și la învățarea în rândul adulților pentru persoanele care fug din calea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei**, JO C 233, 16.6.2022, p. 1.
- ⁴ Consiliul Uniunii Europene, **Decizia (UE) 2022/2296 a Consiliului din 21 noiembrie 2022 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre**, JO L 304, 24.11.2022, p. 67, considerentul 10.

6

VENITURILE ȘI DREPTUL LA PRESTAȚII SOCIALE

- ★ Jumătate dintre respondenții cu vârsta peste 16 ani raportează că gospodăria lor întâmpină unele dificultăți sau mari dificultăți în a face față cheltuielilor de zi cu zi.
- ★ Mai mult de un sfert dintre respondenții adulți își acoperă cheltuielile din viața de zi cu zi prin munca lor.
- ★ Fiecare al doilea respondent adult afirmă că autoritățile l-au ajutat de la sosirea sa în țara gazdă.
- ★ Opt din 10 respondenți consideră că niciodată nu au fost sau rareori au fost tratați în mod inechitabil deoarece provin din Ucraina.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 13

„(2) Statele membre dispun ca persoanele care beneficiază de protecție temporară să primească sprijinul necesar, în materie de asistență socială și mijloace de subzistență, în cazul în care nu au resurse suficiente, precum și îngrijirea medicală.”

6.1. SURSELE DE VENIT ALE GOSPODĂRIEI

Orice persoană din UE are dreptul la prestații de securitate socială și la servicii sociale, astfel cum se recunoaște la articolul 34 din cartă. Multe persoane strămutate din Ucraina nu au resursele necesare pentru a-și satisface nevoile. Statele membre, organizațiile internaționale și societatea civilă au încercat să răspundă nevoilor umanitare. Comisia Europeană a oferit mai multă flexibilitate în utilizarea fondurilor UE pentru a contribui la acest efort¹.

Respondenților adulți li s-a cerut să selecteze toate tipurile de venituri obținute de gospodăria lor pentru a plăti costurile vieții de zi cu zi în țara gazdă (vezi **tabelul 6** pentru listă și rezultate). Cea mai frecventă sursă de venit a fost „alte prestații sociale” (32 %) în toate statele membre analizate. Aceasta a fost principala sursă de venit pentru respondenții din Germania (52 %) și Cehia (41 %).

Mai mult de un sfert dintre respondenții adulți (28 %) au selectat venituri din munca în țara gazdă sau din munca la distanță. Aceasta a fost principala sursă de venit pentru respondenții din Slovacia (41 %), Polonia (39 %), Estonia (38 %) și Ungaria (35 %). Un sfert dintre respondenții adulți au menționat economiile (25 %). Aproape un sfert au menționat prestațiile sociale pentru cazare (24 %).

Cele mai frecvente surse de venit pentru respondenții cu vârsta peste 65 de ani au fost pensiile (57 %), alte prestații sociale (26 %) și prestațiile sociale pentru cazare (25 %).

Venitul din munca în țara gazdă a fost cea mai frecventă sursă de venit pentru respondenții LGBT (46 %).

Respondenții adulți cu copii cu vârsta sub 18 ani sau cu copii mai mari fără venituri proprii s-au bazat mai mult pe alte prestații sociale (35 %), alocații/pensie alimentară pentru copii (26 %) și prestații sociale pentru locuință (26 %). Aceștia erau totodată mai susceptibili de a beneficia de sprijin din partea familiei/partenerului lor din Ucraina (25 %).

TABELUL 6: SURSELE DE VENIT ALE RESPONDENȚILOR PENTRU COSTURILE ZILNICE ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}

Sursa de venit	UE-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Alte prestații sociale	32	8	41	52	24	9	15	21	20	28	32
Venituri din muncă în țara actuală (inclusiv muncă la distanță)	28	28	35	12	38	24	35	24	39	25	41
Economii	25	37	26	11	18	35	24	39	31	37	34
Prestații sociale pentru cazare (chirie)	24	2	15	58	22	8	6	9	8	27	27
Sprijin din partea familiei/partenerului din Ucraina	21	28	24	5	18	28	25	36	28	31	31
Alocații pentru copii sau pensie alimentară	15	6	7	9	18	6	10	9	26	11	9
Pensii	13	26	13	6	20	13	12	17	17	19	18
Bani împrumutați	8	8	10	5	6	14	7	15	8	7	7
Altele	6	8	6	4	8	12	16	14	6	7	5
Venituri din investiții sau proprietăți	1	2	1	1	1	3	1	2	0	1	2

Sursa FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

▲
Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani (n = 13 617); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Cum plătește gospodăria dumneavoastră cheltuielile de zi cu zi în țara în care locuiți? Vă rugăm să vă gândiți la veniturile tuturor membrilor gospodăriei și să selectați toate opțiunile care se aplică.” (Venituri).

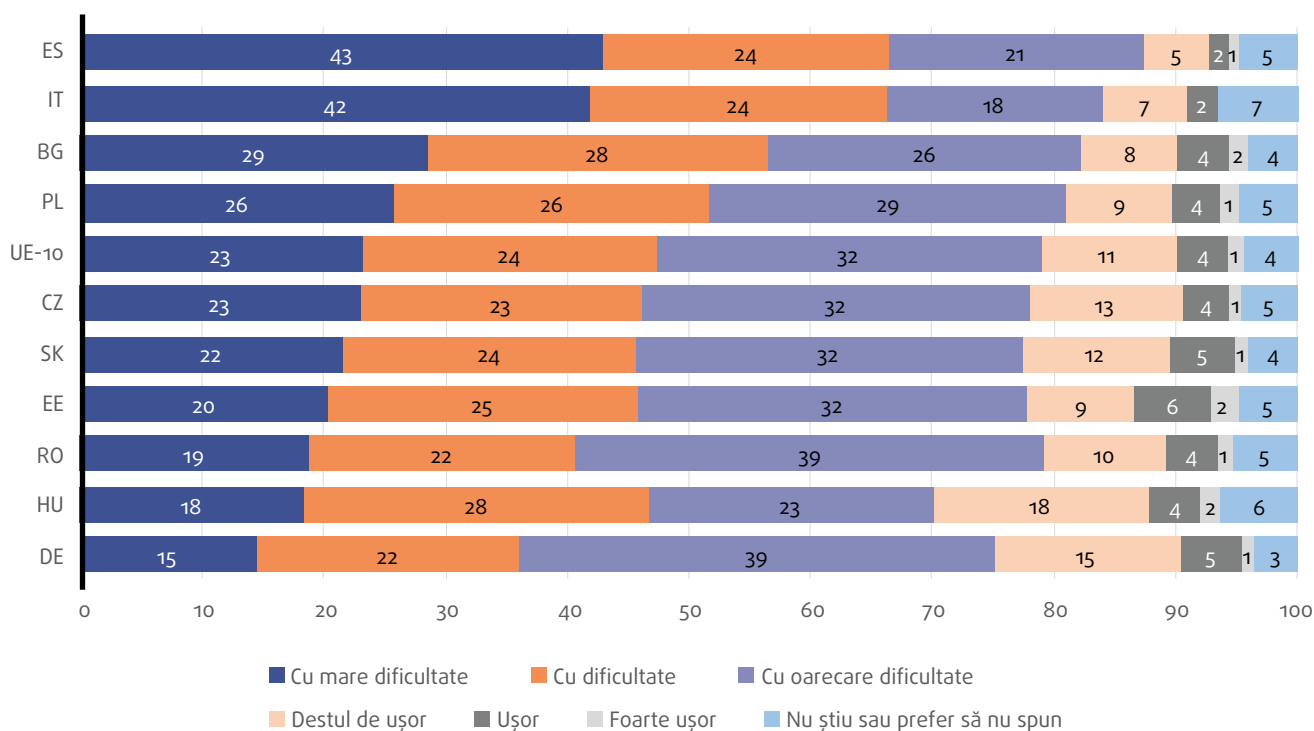
6.2. ACOPERIREA CHELTUIELILOR DE ZI CU ZI

În medie, fiecare al doilea respondent cu vârsta peste 16 ani a raportat că gospodăria sa nu poate face față cheltuielilor decât cu unele dificultăți sau cu mari dificultăți (47 %). Două treimi din gospodării se confruntau cu dificultăți în Spania (67 %) și Italia (66 %). În această situație se aflau doar o treime din cele din Germania (36 %).

În medie, respondenții care se confruntau cu limitări în activitățile cotidiene erau mai susceptibili de a întâmpina dificultăți în acoperirea cheltuielilor de zi cu zi (57 %) decât cei fără limitări (41 %).

„Am sosit aici la 13 martie și am primit primele plăți sociale la 9 mai. Pentru a supraviețui în Germania, am adunat sticle de plastic din pubelele de gunoi și le-am returnat la supermarket pentru a cumpăra alimente pentru copii.”
(Germania, femeie, 35 de ani)

FIGURA 17: CAPACITATEA RESPONDENȚILOR DE A ACOPERI CHELTUIELILE DE ZI CU ZI ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani (n = 13 507); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Dacă vă gândiți la venitul total al gospodăriei dumneavoastră în țara actuală, puteți face față cheltuielilor de zi cu zi?” (SI06).

„Sunt uimită de cât de mult au avut grijă de noi, ucrainenii, de la începutul războiului, ajutându-ne și sprijinindu-ne.”

(România, femeie, 31 de ani)

6.3. ASISTENȚA ÎN ȚARA GAZDĂ

Respondenții adulți au fost întrebați dacă au un cont bancar în țara lor de origine. Aproape patru din cinci (78 %) respondenți au răspuns afirmativ și aproape unul din cinci (19 %) a răspuns negativ. Restul de 3 % nu știau sau au preferat să nu spună.

În cadrul sondajului, respondenții au fost întrebați cine i-a ajutat de la sosirea în țara gazdă. În medie, 56 % au declarat că autoritățile i-au ajutat. Totuși, această proporție a fost mai mică în Italia, Ungaria și România. În Ungaria și România, organizațiile de voluntari au fost menționate cel mai des ca oferind asistență (Ungaria, 45 %; România, 59 %).

În general, fiecare al treilea respondent (34 %) a primit asistență din partea unor persoane obișnuite din țara gazdă, pe care nu le cunoștea anterior. Mai puțini respondenți care aparțin minorităților etnice au declarat că au primit asistență din partea autorităților (47 %) din țara gazdă decât cei cu alte origini (57 %). Cu toate acestea, mai mulți respondenți din această categorie au declarat că au primit asistență din partea unor organizații de voluntari (42 % față de 33 %) și a unor cetățeni obișnuiți (40 % față de 34 %).

Probabilitatea ca respondenții care se autoidentifică drept persoane LGBT să primească asistență din partea rudelor, prietenilor și cunoștințelor a fost mai mare decât în cazul respondenților non-LGBT (52 % față de 35 %). De asemenea, probabilitatea era mai mare pentru aceștia să beneficieze de asistență din partea cetățenilor obișnuiți (46 % față de 34 %). Respondenții adulți cu copii au menționat că au beneficiat de asistență din partea cetățenilor obișnuiți mai des decât cei fără copii (40 % față de 26 %).

TABELUL 7: ACTORII CARE LE-AU OFERIT RESPONDENȚILOR ASISTENȚĂ ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}

Actorul	UE-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Autoritățile din țara în care trăiește acum	56	48	62	73	66	31	24	46	49	34	52
Rude, prieteni și cunoștințe	35	31	38	31	39	38	33	50	36	25	38
Cetățeni obișnuiți ai țării în care trăiește acum, pe care nu îi cunoștea înainte	34	19	32	39	29	25	24	24	33	38	43
Organizații de voluntariat	32	38	29	30	30	30	45	27	33	59	49
Biserică sau organizații religioase	14	8	8	14	5	15	22	29	12	33	17
Fundații, instituții, întreprinderi	13	12	6	6	5	12	23	10	20	35	18
Nu a primit asistență	7	13	6	3	6	16	9	8	8	3	6
Autoritățile de stat ucrainene	3	5	4	2	3	2	3	1	3	5	6

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

6.4. PERCEPȚIA CU PRIVIRE LA TRATAMENTUL INECHITABIL

Respondenții au fost întrebați cât de des au simțit că sunt tratați în mod inechitabil în statul membru care îi găzduia deoarece proveneau din Ucraina.

În statele membre analizate, peste opt din 10 respondenți (81 %) au declarat că niciodată nu au fost sau rareori au fost tratați în mod inechitabil deoarece provin din Ucraina (**figura 18**). Procentul celor care au declarat că au fost tratați în mod inechitabil la un moment dat a fost cel mai mic în România (40 %), Spania (44 %) și Ungaria (46 %). În medie, 16 % din respondenți s-au simțit adesea sau întotdeauna tratați în mod inechitabil. Această proporție a fost mai mare în Italia (26 %), Bulgaria (23 %) și Cehia (23 %).

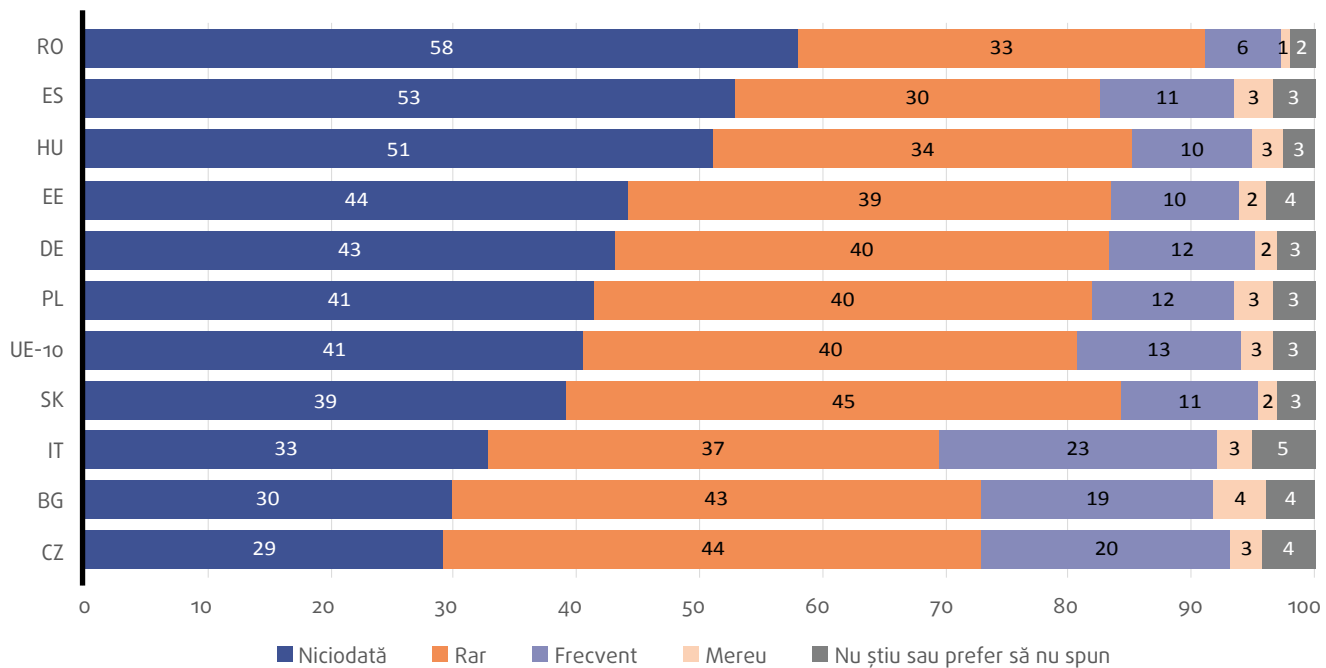
▲
Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani (n = 13 477); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „De când ați sosit în țara dvs. actuală, cine v-a oferit asistență? Bifați toate variantele aplicabile.” (Assist).



FIGURA 18: PERCEPȚIILE RESPONDENȚILOR CU PRIVIRE LA TRATAMENTUL INECHITABIL ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

▲
Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 18 ani (n = 13 646); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „În țara în care locuiți în prezent, cât de des ați simțit că ați fost tratat(ă) inechitabil pentru că proveniți din Ucraina?” (DifTreat).

6.5. COPIII TRATAȚI ÎN MOD INECHITABIL PENTRU CĂ SUNT UCRAINENI

Procentul de respondenți care au simțit că sunt tratați în mod inechitabil deoarece provin din Ucraina a fost mai mare în rândul copiilor cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani (70 %) decât în rândul celor cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani (47 %).

„Printre cehi există doar puține persoane care au o atitudine negativă față de ucraineni, dar, din păcate, există mai mulți ucraineni cu o atitudine proastă față de propriul popor.”
(Cehia, femeie, 31 de ani)

Notă

- ¹ Vezi, pentru o privire de ansamblu, Comisia Europeană (2022), **Raportul privind migrația și azilul**, COM(2022) 740 final, Bruxelles, 6 octombrie 2022.

7

SĂNĂTATEA

- ★ Aproape o treime dintre respondenți își evaluează starea de sănătate drept bună sau foarte bună. În medie, copiii își evaluează sănătatea drept mai bună decât adulții.
- ★ Mai mult de jumătate dintre respondenți au o boală sau o problemă de sănătate de lungă durată.
- ★ Aproape jumătate dintre respondenții cu vârsta peste 16 ani menționează „dificultăți lingvistice” și aproape o treime faptul că „nu știu unde să meargă sau pe cine să contacteze” ca fiind problemele cele mai frecvente atunci când au nevoie de asistență medicală.
- ★ Aproape jumătate dintre respondenți s-au simțit adesea sau întotdeauna descurajați și deprimați de când au ajuns în țara gazdă.
- ★ Aproape doi din trei respondenți se simt optimiști cu privire la viitor. Aproximativ o treime dintre respondenți simt că fac parte din comunitate în țara lor gazdă.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 13

„(2) Statele membre dispun ca persoanele care beneficiază de protecție temporară să primească sprijinul necesar [...] precum și îngrijirea medicală. Fără a aduce atingere alineatului (4), sprijinul necesar pentru îngrijirea medicală include cel puțin îngrijirea de urgență și tratamentul de bază al bolii.

[...]

(4) Statele membre furnizează asistență medicală necesară sau alt fel de asistență persoanelor care beneficiază de protecție temporară care au nevoi speciale, cum ar fi minorii neînsoțiți sau persoanele care au suferit torturi, violuri sau alte forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală.”

7.1. ACCESUL LA ÎNGRIJIRI MEDICALE

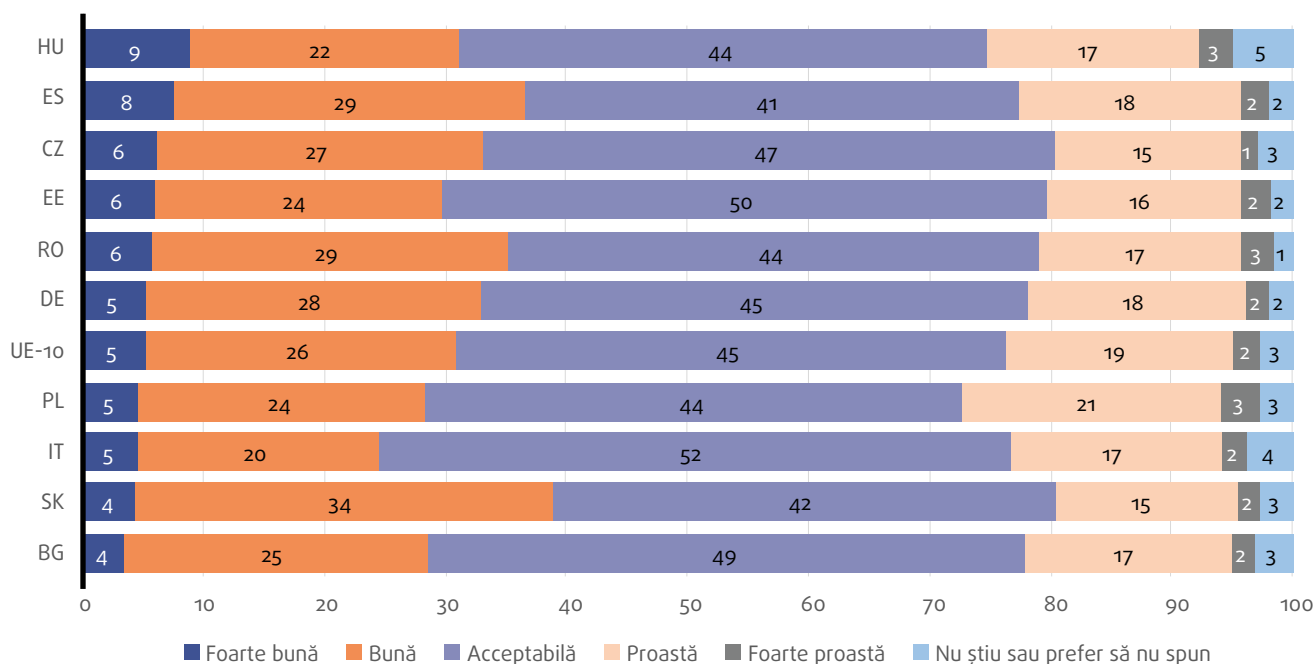
În conformitate cu articolul 35 din cartă, orice persoană are dreptul de acces la asistență medicală preventivă și dreptul de a beneficia de tratament medical în condițiile stabilite de legislațiile și practicile naționale. Comisia recomandă ca statele membre să asigure accesul pe scară largă la prestațiile de boală și să asigure legătura dintre persoanele care au fugit de conflictul din Ucraina și sistemele publice de sănătate din țara gazdă¹.

Respondenții au fost rugați să-și evalueze propria stare de sănătate alegând dintre următoarele categorii: foarte bună, bună, acceptabilă, proastă sau foarte proastă. În medie, majoritatea respondenților și-au evaluat starea de sănătate drept acceptabilă (45 %). Aproape o treime dintre respondenți (31 %) și-au evaluat starea de sănătate drept bună sau foarte bună (**figura 19**).

Mai mulți bărbați (39 %) decât femei (28 %) și-au evaluat starea de sănătate drept bună sau foarte bună.

Doar 7 % din respondenții cu vârsta peste 65 de ani și-au evaluat starea de sănătate drept bună sau foarte bună. Acest procent a fost de 63 % în rândul respondenților cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani și de 50 % în rândul celor cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani.

FIGURA 19: EVALUAREA SUBIECTIVĂ A STĂRII DE SĂNĂTATE PERSONALE DE CĂTRE RESPONDENȚI, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

În medie, puțin peste jumătate dintre respondenți (52 %) au declarat că au o boală sau o problemă de sănătate de lungă durată.

În cadrul sondajului, respondenții au fost întrebați cu ce situații s-au confruntat când au apelat sau au încercat să apeleze la serviciile de asistență medicală din țara gazdă.

Aproape jumătate dintre respondenți (47 %) au declarat că s-au confruntat cu dificultăți lingvistice. Aceasta a fost cea mai frecventă problemă în toate țările, cu excepția Estoniei. Acolo, problema majoră a fost că nu știau unde să meargă sau pe cine să contacteze (tabelul 8).

Per ansamblu, aproape o treime dintre respondenți (30 %) nu știau unde să meargă sau pe cine să contacteze atunci când au căutat servicii de asistență medicală. Aproape unul din cinci respondenți credea că nu are asigurare de sănătate (18 %).

Respondenții care provin dintr-o minoritate etnică au menționat că nu știu unde să meargă sau pe cine să contacteze drept o problemă mai rar decât cei care provin din alte medii (20 % față de 31 %). În schimb, respondenții LGBT au identificat această problemă mai des decât respondenții non-LGBT (45 % față de 30 %).

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții (n = 13 577); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Cum este starea dvs. de sănătate în general?” (DHE01).

„Eu și soțul meu cu dizabilități locuim într-un orașel de lângă mare. Aici nu există nicio instituție medicală, cel mai apropiat spital este foarte departe și nu știm unde și cui să ne adresăm pentru a primi asistență medicală.”
(Bulgaria, femeie, 70 de ani)

TABELUL 8: OBSTACOLELE CU CARE SE CONFRUNTĂ RESPONDENȚII ÎN CEEA CE PRIVEȘTE ACCESUL LA ASISTENȚA MEDICALĂ ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}

Obstacole	UE-10	BG	CZ	DE	EE	ES	HU	IT	PL	RO	SK
Dificultăți de ordin lingvistic	47	34	49	58	17	58	42	43	39	48	45
Nu știam unde să merg/pe cine să contactez	30	31	31	35	19	16	23	30	28	30	36
Nu am/nu am avut asigurare de sănătate	18	24	3	23	15	9	21	16	19	28	28
Nu mi-am putut permite asistența medicală	13	17	6	9	13	10	14	20	18	17	19
Am fost tratat(ă) în mod inechitabil din cauză că sunt străin(ă)	7	11	10	8	5	6	3	5	5	2	9
Mi-a fost refuzat tratamentul	6	4	10	7	5	4	5	7	3	2	7
Alte obstacole	12	12	18	12	13	16	7	12	11	7	11
Nu am încercat să utilizez niciun serviciu de asistență medicală	19	24	21	16	19	16	24	16	19	22	21

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

▲
Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani (n = 13 226); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „De când ați sosit în țara dvs. actuală, v-ați confruntat cu oricare dintre următoarele probleme atunci când ați apelat sau ați încercat să apălați la servicii de asistență medicală?” (HeaBarr).

„Acum, situația e relativ bună, dar nu pot face față grijilor, coșmarurilor și anxietății. Vreau să merg acasă.”
(Polonia, femeie, 19 ani)

7.2. BUNĂSTAREA EMOȚIONALĂ

Fuga din calea războiului și sosirea într-o țară nouă afectează bunăstarea emoțională (figura 20). În general, aproape patru din cinci respondenți (79 %) au declarat că, de la sosirea în țara gazdă, au reușit întotdeauna sau adesea să gândească clar. Respondenții care s-au identificat drept LGBT au simțit mai rar acest lucru (66 %).

Doi din trei respondenți (67 %) au menționat că au abordat bine problemele întotdeauna sau adesea. În schimb, mai puțini respondenți LGBT (55 %) au simțit acest lucru.

Aproape doi din trei respondenți (62 %) s-au simțit întotdeauna sau adesea optimiști în ceea ce privește viitorul. Mai puțin respondenți LGBT au simțit acest lucru (53 %). În schimb, mai mulți respondenți care aparțin minorităților etnice au simțit acest lucru (79 %). Respondenții cu copii au fost, de asemenea, mai optimiști decât cei fără copii (67 % față de 57 %).

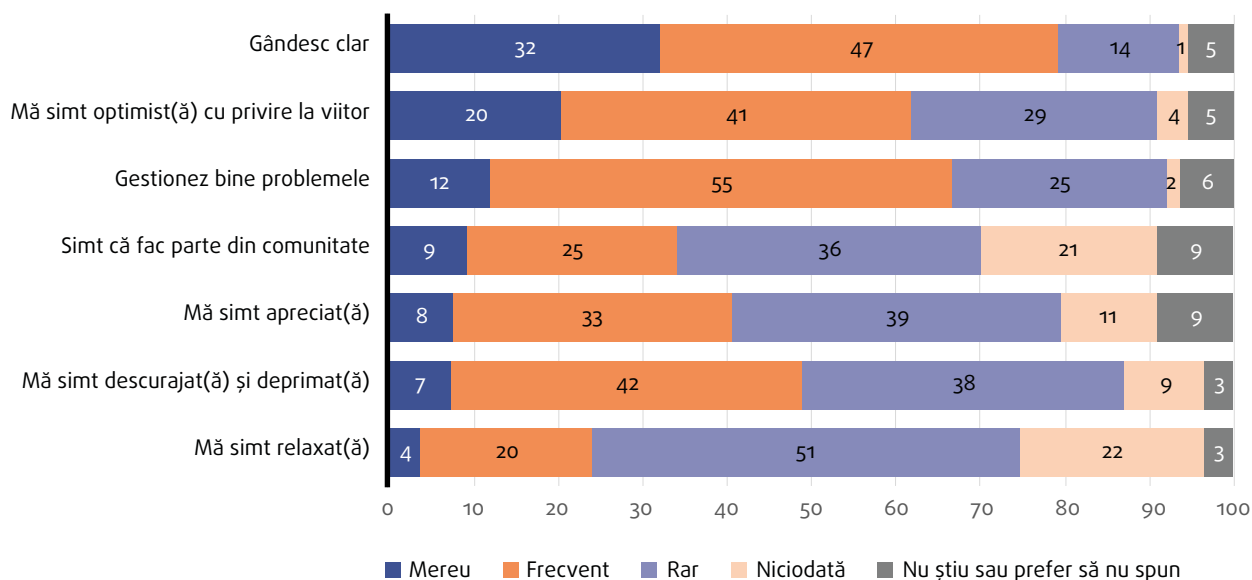
Aproximativ o treime dintre respondenți (34 %) s-au simțit parte a comunității. Un număr mai mare de respondenți cu vârsta peste 65 de ani (46 %) și de respondenți care aparțin unor minorități etnice (45 %) au simțit acest lucru. În schimb, mai puțini respondenți LGBT au simțit acest lucru (25 %).

Doar puțin peste doi din cinci respondenți (41 %) s-au simțit apreciați întotdeauna sau frecvent. Această proporție a fost mai mică în cazul respondenților cu limitări de activitate (35 %) și al respondenților LGBT (33 %).

Per ansamblu, doar puțin sub un sfert dintre respondenți (24 %) s-au simțit relaxați întotdeauna sau frecvent. Un procent similar (22 %) nu s-au simțit niciodată așa. Respondenții femei au fost mai puțin susceptibili de a se simți relaxați întotdeauna sau frecvent decât respondenții bărbați (21 % față de 31 %). Respondenții cu copii au fost mai puțin susceptibili de a se simți relaxați întotdeauna sau frecvent decât cei fără copii (18 % față de 29 %).

Aproape fiecare al doilea respondent (49 %) s-a simțit demoralizat și deprimat întotdeauna sau frecvent de când a ajuns în țara gazdă. Această proporție a fost mult mai mare în rândul respondenților LGBT (77 %) și mai mică în rândul respondenților cu vârsta peste 65 de ani (41 %). De asemenea, se observă diferențe între femei (54 %) și bărbați (35 %), precum și între respondenții cu limitări ale activităților zilnice din cauza problemelor de sănătate (58 %) și cei fără astfel de limitări (44 %).

FIGURA 20: SENTIMENTELE RESPONDENȚILOR DE LA SOSIREA ÎN ȚARA GAZDĂ (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

7.3. SĂNĂTATEA ȘI BUNĂSTAREA COPIILOR

Aproape doi din trei copii de vârstă mai mică (12-15 ani, 63 %) și 50 % din copiii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani și-au evaluat starea de sănătate ca fiind bună sau foarte bună. În total, 25 % din copiii de vârstă mai mică (12-15) și aproape fiecare al treilea copil cu vârsta cuprinsă între 16 și 17 ani (30 %) au raportat boli sau probleme de sănătate de lungă durată.

Atunci când au fost întrebați cu privire la sentimentele lor de la sosirea în țara gazdă, s-au putut observa diferențe între copiii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani și copiii cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani, în majoritatea domeniilor vizate de această întrebare (figura 21).

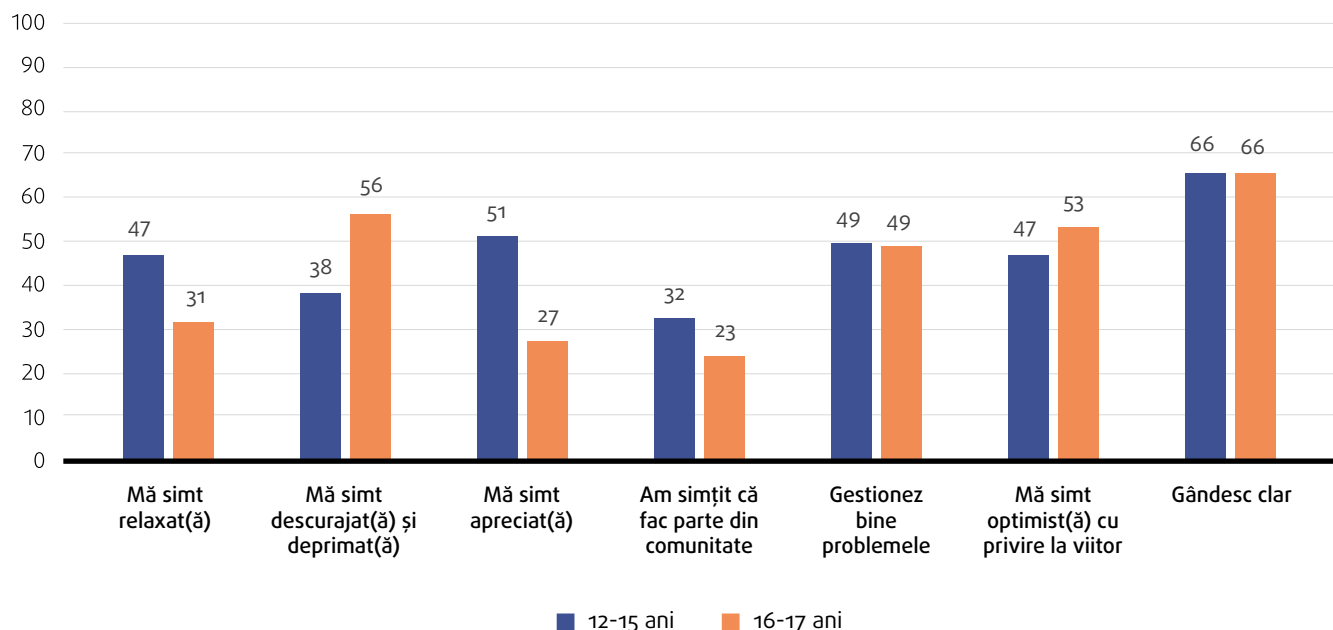
Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani, UE-10 (de la rândul de sus în jos: n = 13 244; n = 13 245; n = 13 244; n = 13 243; n = 13 243; n = 13 242; n = 13 244); rezultate ponderate.

^b Întrebarea a fost: „Vă rugăm să indicați, pentru fiecare dintre afirmații, cât de des v-ați simțit în acest fel de când ați sosit în țara dvs. actuală”. (Feel).



FIGURA 21: STAREA EMOȚIONALĂ A COPIILOR DE LA SOSIREA ÎN ȚARA GAZDĂ, PE GRUPE DE VÂRSTĂ (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la respondenții cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani, UE-10 (vârsta 12-15 ani, n = 181; vârsta 16-17 ani, n = 136); rezultate ponderate.
- ^b Figura arată procentul de respondenți care au răspuns „întotdeauna” sau „frecvent” la întrebarea „Vă rugăm să indicați, pentru fiecare dintre afirmații, cât de des v-ați simțit în acest fel de când ați sosit în țara dvs. actuală”. (Feel).

„Îmi lipsește comunicarea cu colegii mei. Nu vorbesc limba locală și nu pot găsi un club sportiv unde să mă antrenez. În Ucraina practicam sportul meu preferat de 9 ani, dar aici nu pot face acest lucru. Îmi este foarte greu să învăț online, nu înțeleg totul și nu am manuale. Mi-e dor de rudele mele care au rămas în Ucraina. Vreau să merg acasă, în Ucraina! Foarte mult!!!”
(România, băiat, 16 ani)



Notă

- ¹ Comisia Europeană (2022), *Primirea persoanelor care fug din calea războiului din Ucraina: pregătirea Europei pentru a răspunde nevoilor acestora*, COM(2022) 131 final, Bruxelles, 23 martie 2022.

8

SITUAȚII DE VIOLENȚĂ ȘI ACCESUL LA SPRIJIN SPECIALIZAT

- ★ O mare parte dintre persoanele care au fugit din Ucraina au fost expuse la experiențe traumatizante, în special în Ucraina.
- ★ Incidentele care au avut loc în UE au rămas, în majoritate, neraportate.
- ★ Trei din 10 respondenți cu vârsta peste 16 ani (care s-au confruntat cu oricare dintre incidentele enumerate în sondaj) au solicitat sprijin medical sau psihologic de când au sosit în țara gazdă. Aproximativ un sfert dintre cei care au solicitat asistență medicală sau psihologică nu au primit-o.
- ★ Aproximativ jumătate dintre copiii mici (12-15 ani) au dificultăți de somn și/sau de concentrare. O proporție similară și-au pierdut încrederea în sine sau se simt vulnerabili.



8.1. EXPERIENȚE TRAUMATIZANTE ÎN UCRAINA

Mulți dintre cei care au fugit de conflictul din Ucraina au avut experiențe traumatizante. În cadrul sondajului, respondenții cu vârsta peste 16 ani au fost întrebați despre experiențele lor legate de diverse incidente din Ucraina de la începutul conflictului, în februarie 2022. Printre acestea s-au numărat incidente precum împușcăturile sau pericolul de împușcare, bombardamentele, atacurile cu rachete sau adăpostirea în pivnițe și adăposturi antiaeriene. În Ucraina, oamenii erau testați și cu anumite expresii pentru a identifica soldații ruși, spionii sau sabotorii. Termenul *palianiția*, de exemplu, era folosit ca un important test de pronunție de tip „șiboleț”.

Aproape două treimi dintre respondenții cu vârsta peste 16 ani (63 %) au fost în pericol de a fi împușcați, bombardati sau uciși în atacuri cu rachete în Ucraina (figura 22). Mai mult de jumătate au fost martori la împușcături, bombardamente sau atacuri cu rachete (52 %). Aproape la fel de mulți au fost nevoiți să se ascundă în pivnițe, adăposturi antiaeriene sau locuri similare (50 %).

Aproape patru din 10 respondenți (39 %) au menționat că au întâmpinat greutăți mari pe drumul de ieșire din Ucraina. Au fost afectați, printre altele, de frică și de lipsa alimentelor sau a apei, a somnului sau a igienei. Bărbații au fost mai susceptibili de a raporta că au suferit anumite incidente decât femeile. De exemplu, aceștia au fost mai susceptibili de a raporta pericolul de agresiune fizică, umilire sau intimidare, acte de corupție sau de șantaj, atac fizic, tâlhărie, furt sau fraudă și închisoare sau detenție.

Violul sau tentativa de viol

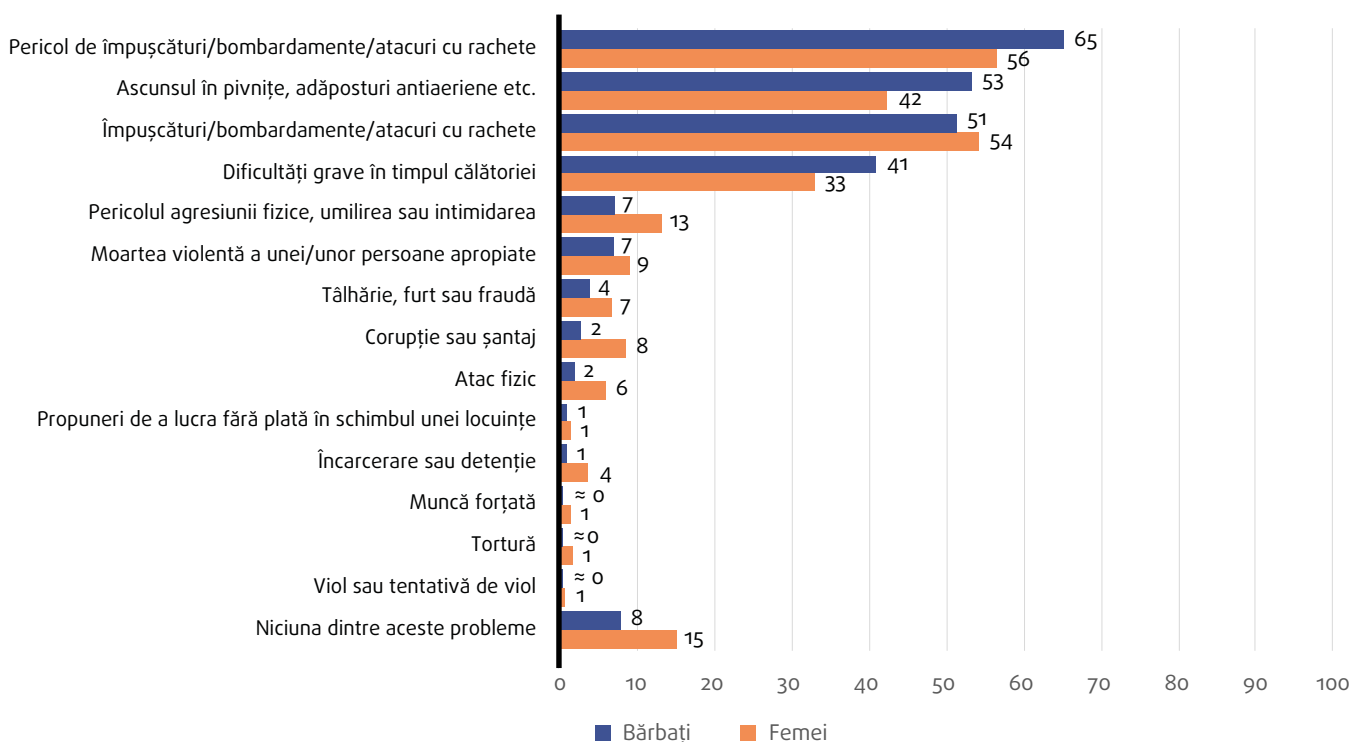
Respondenții la sondaj au fost întrebați dacă au căzut victime violului sau unei tentative de viol. În eșantionul neponderat, 21 de femei (0,18 %) și opt bărbați (0,70 %) au declarat că au fost victime ale violului sau ale tentativei de viol în Ucraina.

Aceste rezultate trebuie analizate cu prudență. Un sondaj online nu poate reflecta pe deplin experiențe foarte personale și profund destabilizatoare. FRA are în vedere metode alternative de colectare a datelor în activitatea sa privind violența împotriva femeilor pentru a explora în continuare aceste experiențe.

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani, UE-10 (femei, n = 11 701; bărbați, n = 1 140); rezultate ponderate.
- ^b Figura nu include categoriile „Hărțuire sexuală” sau „Invitații de a presta servicii sexuale” din cauza prevalenței lor de 0 % pentru bărbați și femei.
- ^c Întrebarea a fost: „Întrebările următoare se referă la experiența dumneavoastră personală în Ucraina de la începutul războiului în februarie 2022. Ați trecut prin vreuna dintre următoarele situații? Bifați toate variantele aplicabile.” (VioUA).
- ^d Respondenții puteau alege mai multe răspunsuri, deci totalurile pot depăși 100 %.

FIGURA 22: INCIDENTE SUFERITE DE RESPONDENȚI ÎN UCRAINA DE LA ÎNCEPUTUL CONFLICTULUI, ÎN FEBRUARIE 2022, ÎN FUNCȚIE DE GEN (%)^{a,b,c,d}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

„Locuiesc în Polonia și sunt mulți oameni buni aici, gata să ajute. Dar, de asemenea, m-am întâlnit cu mulți care îi urăsc și nu îi respectă pe ucraineni și cred că noi suntem vinovați pentru inflație și creșterea prețurilor. De câteva ori, când au aflat că sunt ucraineană, oamenii au început să mă jignească, să mă umilească și să mă insulte. De asemenea, am primit propuneri obscene din partea bărbaților polonezi.”

(Polonia, femeie, 39 de ani)

Colțul juridic

Directiva privind drepturile victimelor*

Articolul 8 – Dreptul de acces la serviciile de sprijinire a victimelor

„(1) Statele membre se asigură că victimele au acces, în concordanță cu necesitățile lor, la servicii confidențiale de sprijinire a victimelor, în mod gratuit, care acționează în interesul victimelor înainte, în timpul și pentru o durată adecvată după încetarea procedurilor penale.”

Directiva privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (2011/36/UE)**

Articolul 18 – Prevenirea

„(2) Statele membre desfășoară acțiuni corespunzătoare, inclusiv prin intermediul internetului, de exemplu campanii de informare și de sensibilizare, programe de cercetare și de educare, dacă este cazul în cooperare cu organizațiile relevante ale societății civile și cu alte părți interesate, menite să sensibilizeze publicul larg și să reducă riscul ca oamenii, în special copiii, să devină victime ale traficului de persoane.”

* **Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului**, JO L 315, 14.11.2012, p. 57.

** **Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului**, JO L 101, 15.4.2011, p. 1.

8.2. EXPERIENȚE TRAUMATIZANTE PENTRU COPII

Experiențele copiilor cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani au fost similare cu cele ale adulților. Cu toate acestea, a existat o probabilitate mai mare ca copiii să fi fost expuși pericolului de împușcături, bombardamente sau atacuri cu rachete (74 %), să fi trecut prin situații precum adăpostirea în pivnițe, adăposturi antiaeriene sau alte locuri similare (58 %) și prin dificultăți grave în timpul călătoriei, cum ar fi frica sau lipsa de hrană sau de apă, somn sau igienă (51 %).

8.3. INCIDENTE ÎN UE

Sondajul i-a întrebat pe respondenții cu vârsta peste 16 ani despre orice incidente cu care s-au confruntat după ce au intrat pe teritoriul UE. Lista incidentelor a fost similară cu cea de la întrebarea privind incidentele traumatizante din Ucraina (vezi **figura 24**). Totuși, pe această listă nu au figurat „împușcături/bombardamente/atacuri cu rachete”, „pericol de împușcături/bombardamente/atacuri cu rachete” și „moartea violentă a unuia sau mai multor persoane apropiate”.

În medie, trei din patru persoane (75 %) nu suferiseră niciun incident. În total, 14 % au menționat frica sau lipsa alimentelor sau a apei, a somnului sau a igienei; 6 % au vorbit despre pericolul agresiunii fizice, umilire sau intimidare, iar 3 % au menționat infracțiuni precum tâlhăria, furtul sau fraudă.

Respondenții care aparțin unei minorități etnice sau religioase au fost mai susceptibili de a menționa experiențe negative în UE decât alți respondenți. De exemplu, respondenții LGBT (23 %), respondenții evrei (22 %) și cei care aparțin minorităților etnice (22 %) au menționat dificultăți grave mai frecvent. În total, 16 % din respondenții LGBT, 14 % din respondenții evrei și 11 % din respondenții dintr-o minoritate etnică au menționat pericolul agresiunii fizice, umilirea și intimidarea. Pentru acești respondenți exista și o probabilitate mai mare de a cădea victime unor atacuri fizice cu sau fără arme (7 %).

8.3.1. Raportarea incidentelor

Respondenții în vârstă de peste 16 ani care s-au confruntat cu un incident în UE – cu excepția dificultăților grave din timpul călătoriei – au fost întrebați dacă au reclamat incidentul la poliție sau la altă autoritate sau organizație.

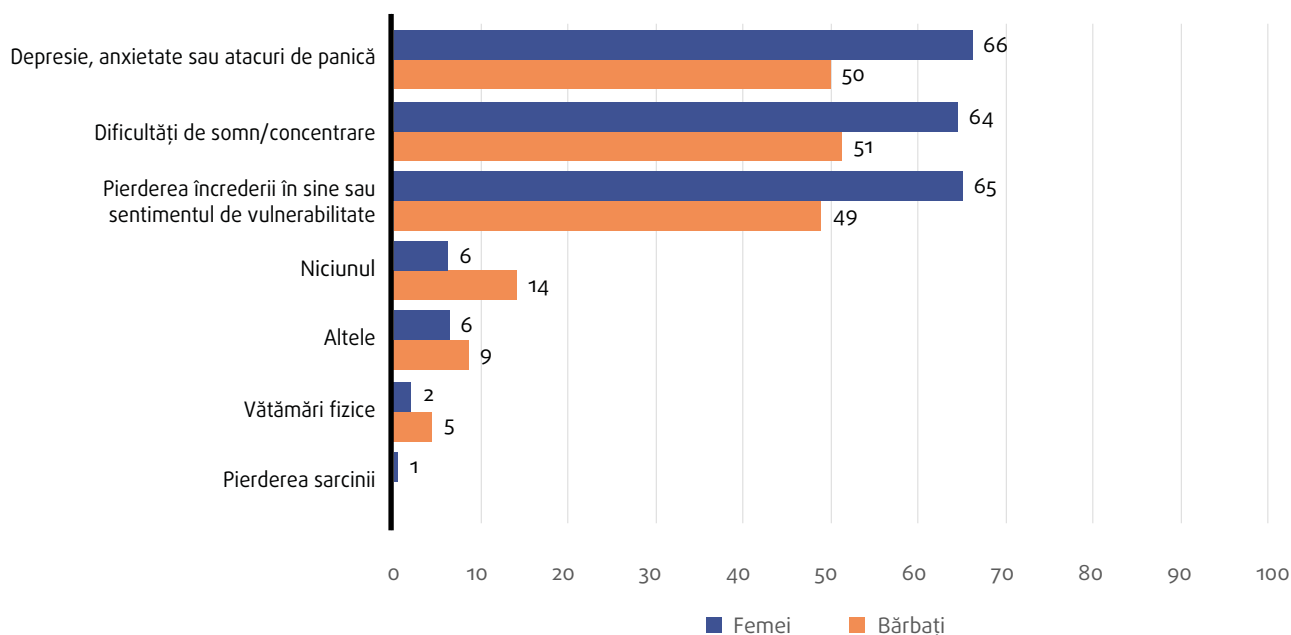
Majoritatea incidentelor (71 %) care li s-au întâmplat în UE respondenților cu vârsta peste 16 ani nu au fost raportate nimănui. Numai 16 % din aceste incidente au fost semnalate poliției sau altor autorități și 12 % unei organizații de asistență.

8.3.2. Impactul asupra stării de bine

Experiențele traumatizante pot avea un impact de lungă durată asupra stării de bine și a sănătății psihice. Respondenții cu vârsta peste 16 ani care s-au confruntat cu oricare dintre incidentele enumerate de la începutul războiului au fost întrebați dacă au suferit consecințe (**figura 23**).

Aproape două treimi dintre respondenți au declarat că au suferit de depresie, anxietate sau atacuri de panică (62 %), dificultăți de somn și/sau de concentrare (61 %), pierderea încrederii în sine sau un sentiment de vulnerabilitate (61 %). Prevalența acestor probleme a fost mai mare în rândul femeilor decât al bărbaților. Bărbații au menționat vătămări fizice mai des decât femeile (5 % față de 2 %). Numai 6 % din femei și 14 % din bărbați au declarat că nu s-au confruntat cu nicio consecință.

FIGURA 23: CONSECINȚELE INCIDENTELOR PE CARE RESPONDENȚII LE-AU RESIMȚIT ÎN ALTĂ PARTE DE LA ÎNCEPUTUL CONFLICTULUI DIN UCRAINA, ÎN FUNCȚIE DE GEN (%)^{a,b,c,d}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

În comparație cu respondenții non-LGBT, respondenții care s-au autoidentificat drept LGBT au suferit în mod disproporționat de depresie, anxietate sau atacuri de panică (80 % față de 62 %), dificultăți de somn și/sau concentrare (78 % față de 60 %) și pierderea încrederii în sine sau sentimentul de vulnerabilitate (81 % față de 60 %) ca urmare a incidentelor. Peste 14 % din respondenții aparținând unei minorități etnice au suferit vătămări fizice, comparativ cu mai puțin de 3 % din respondenții cu alte origini.

În cazul respondenților cu vârsta peste 65 de ani a existat o probabilitate mai mică de a suferi de depresie, anxietate sau atacuri de panică (46 %, comparativ cu 64 % pentru persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 64 de ani și între 16 și 17 ani). Pentru aceștia, a existat o probabilitate mai mică de a avea dificultăți de somn și/sau concentrare (50 % față de 63 % pentru persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 64 de ani și 54 % pentru cele cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani). De asemenea, aceștia au fost mai puțin susceptibili de a-și pierde încrederea în sine sau de a se simți vulnerabili (41 % față de 64 % pentru persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 64 de ani și 60 % pentru persoanele cu vârste cuprinse între 16 și 17 ani).

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani care au suferit vreun incident în altă parte, de la începerea conflictului din Ucraina, UE-10 (n = 11 189); rezultate ponderate.
- ^b Figura nu prezintă categoriile de răspunsuri „Prefer să nu spun” și „Nu știu”.
- ^c Întrebarea a fost: „Ați suferit sau suferiți de vreuna dintre următoarele probleme ca urmare a incidentelor pe care le-ați întâmpinat de la începutul războiului în februarie 2022?” (VioCons).
- ^d Respondenții puteau alege mai multe răspunsuri, deci totalurile pot depăși 100 %.

Colțul juridic

Directiva privind protecția temporară

Articolul 13 alineatul (4)

„Statele membre furnizează asistența medicală necesară sau alt fel de asistență persoanelor care beneficiază de protecție temporară care au nevoi speciale, cum ar fi minorii neînsoțiți sau persoanele care au suferit torturi, violuri sau alte forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală.”

„Trupele ruse mi-au distrus orașul, apartamentul, viitorul, visurile și echilibrul psihic. Am fost rănit de două ori. De multe ori mă gândesc să mă sinucid. Nu am încredere în viitor. Mi-e teamă să cumpăr ceva. Am o stare de apatie față de tot, nimic nu-mi mai face plăcere de când a început războiul.”

(Estonia, bărbat, 33 de ani)

“Am trecut prin multe suferințe în Ucraina, cu 3 copii, sub bombardamente, ascunși în subsoluri, fără gaze, apă și electricitate, pentru că armata rusă bombardase stâlpii de curent, evacuare dificilă sub bombardamentele trupelor ruse, am trecut pe lângă un câmp minat de armata rusă.”

(Spania, femeie, 34)

8.3.3. Asistența medicală sau psihologică

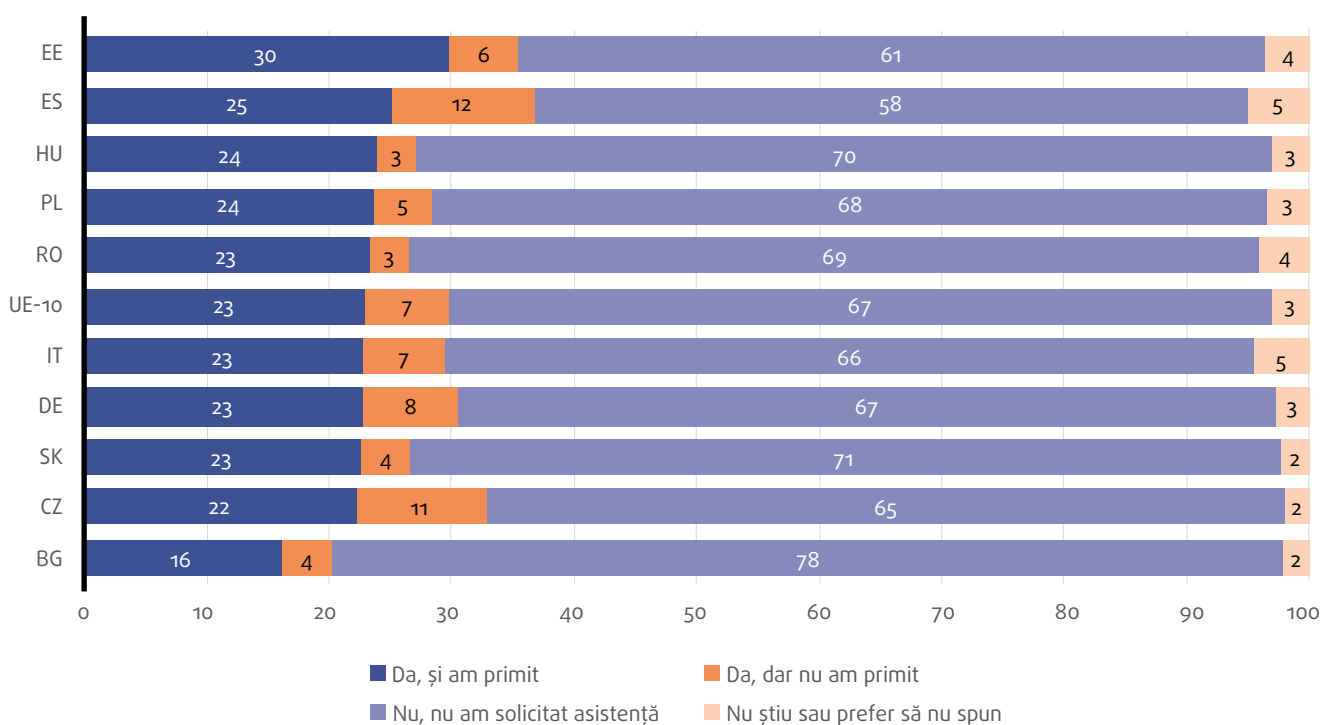
În cadrul sondajului, respondenții cu vârsta peste 16 ani au fost întrebați dacă au solicitat asistență medicală sau psihologică de la sosirea în țara gazdă. În total, 30 % din respondenți au solicitat asistență (figura 24) și mai mult de trei din patru (78 %) dintre aceștia au primit asistență solicitată.

Au existat însă diferențe notabile între țări. De exemplu, proporția persoanelor care au primit asistență medicală sau psihologică a fost mai mică în Cehia (68 %) și Spania (69 %). În schimb, în România și Ungaria, proporția a fost mult mai mare (88 % în ambele țări).

Mai puțini respondenți mai tineri au solicitat asistență medicală sau psihologică (16-17 ani, 11 %; 18-64 ani, 29 % și 65+ ani, 49 %). Dintre aceștia, chiar mai puțini au raportat că au și primit-o (16-17 ani, 46 %; 18-64 de ani, 77 % și 65+ ani, 85 %).

Respondenții din minorități etnice care au solicitat asistență medicală sau psihologică au fost mai puțin susceptibili de a primi această asistență decât respondenții cu alte origini (66 % față de 78 %).

FIGURA 24: RESPONDENȚII CARE AU SOLICITAT ASISTENȚĂ MEDICALĂ SAU PSIHOLICĂ ȘI AU PRIMIT-O DE LA SOSIREA ÎN ȚARA GAZDĂ, PE ȚĂRI (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 16 ani care au suferit vreun incident de la începerea conflictului din Ucraina (n = 11 184); rezultate ponderate.

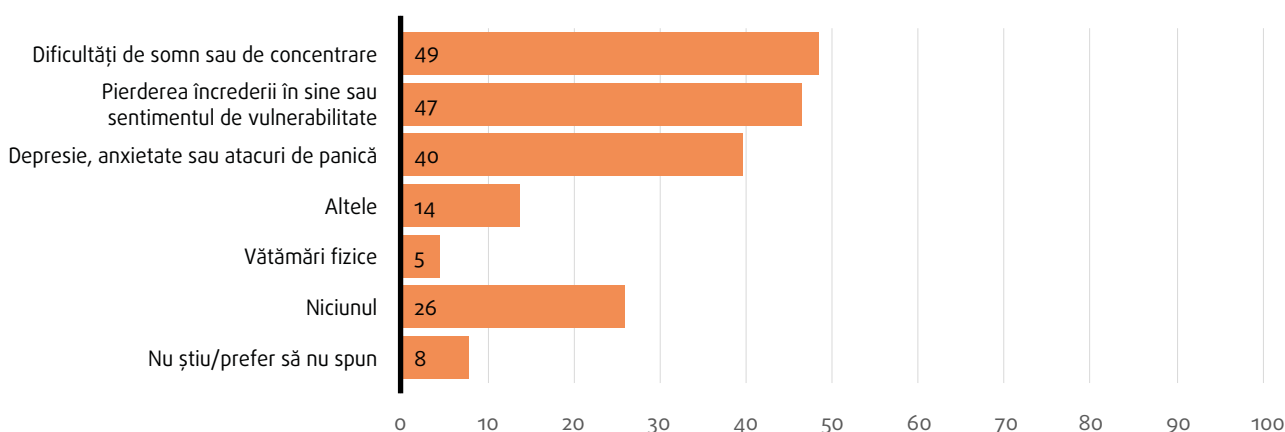
^b Întrebarea a fost: „De când ați sosit în țara dvs. actuală, ați solicitat asistență medicală sau psihologică?” (SpeSup).

8.4. PROBLEMELE ÎNTÂMPINATE DE COPII

În cadrul sondajului, copiilor mai mici (12-15 ani) nu li s-au adresat întrebări despre confruntarea cu violența, pentru a evita orice risc de retraumatizare. Copiii au fost însă întrebați dacă s-au confruntat cu anumite probleme de la izbucnirea conflictului din Ucraina în februarie 2022 (figura 25).

Aproape jumătate dintre copiii mai mici (12-15 ani) au declarat că se confruntă cu dificultăți de somn și/sau de concentrare (49 %), precum și cu pierderea încrederii în sine sau sentimentul de vulnerabilitate (47 %). Patru din 10 copii au menționat că suferă de depresie, anxietate sau atacuri de panică. Totuși, mai mult de unul din patru nu a precizat că ar avea astfel de probleme.

FIGURA 25: PROBLEMELE CU CARE S-AU CONFRUNTAT COPIII CU VÂRSTE CUPRINSE ÎNTRE 12 ȘI 15 ANI DE LA IZBUCNIREA CONFLICTULUI DIN UCRAINA (%)^{a,b}



Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Doar 7 % din copiii mai mici (12-15) au primit ajutor de la un consilier școlar și 7 % de la un psiholog din afara școlii de la sosirea lor în țara gazdă.

Note:

- ^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani, UE-10 (n = 181); rezultate ponderate.
- ^b Întrebarea a fost: „Ați întâmpinat sau întâmpinați vreuna dintre următoarele probleme de când a început războiul din Ucraina? Selectați răspunsurile care includ perioada petrecută în Ucraina și în UE, de la începutul războiului în februarie 2022.” (VioConsChild).

Anexă: Eșantionul sondajului

Eșantionul total al sondajului este format din 14 685 de respondenți ale căror chestionare au îndeplinit criteriile de calitate.

Femeile reprezintă 91 % din eșantion (vezi **tabelul 9**). Dezechilibrul de gen reflectă subreprezentarea bărbaților în populația-țintă. Acest lucru s-a datorat faptului că legea marțială i-a împiedicat pe cei mai mulți bărbați ucraineni cu vârste cuprinse între 18 și 60 de ani să călătorească în străinătate.

Vârsta medie a eșantionului sondajului este de 40 de ani. Eșantionul include, în principal, persoane de vârstă activă (18-64 de ani).

Tabelul 9: Respondenții după vârstă și gen, pe țări (%), precum și dimensiunea totală a eșantionului din fiecare țară^{a,b}

Țara	12-17 ani		18-64 de ani		65 de ani și peste		Altele	Dimensiunea totală a eșantionului
	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați		
BG	1 %	1 %	82 %	10 %	5 %	2 %	0 %	646
CZ	2 %	1 %	87 %	9 %	1 %	0 %	0 %	671
DE	1 %	1 %	85 %	10 %	2 %	1 %	1 %	2 989
EE	1 %	1 %	86 %	9 %	2 %	1 %	0 %	749
ES	2 %	1 %	85 %	10 %	2 %	1 %	0 %	1 219
HU	1 %	0 %	82 %	12 %	2 %	3 %	1 %	310
IT	3 %	1 %	88 %	6 %	2 %	1 %	0 %	189
PL	1 %	1 %	90 %	5 %	3 %	1 %	0 %	5 164
RO	1 %	1 %	85 %	8 %	3 %	1 %	0 %	1 488
SK	2 %	2 %	88 %	7 %	2 %	0 %	0 %	1 260
UE-10	1 %	1 %	87 %	8 %	2 %	1 %	0 %	14 685
Dimensiunea totală a eșantionului	181	138	12 768	1 112	346	101	39	14 685

Sursa: FRA, Sondaj despre Ucraina 2022

Note:

^a Valorile sunt raportate la toți respondenții cu vârsta peste 12 ani care au returnat un chestionar completat ce a corespuns criteriilor de calitate; rezultate neponderate.

^b Categoria „Altele” se referă la respondenții care și-au descris genul drept „altfel”. Din cauza dimensiunii reduse a eșantionului, această categorie nu este defalcată în funcție de vârstă.

Mai mult de șase din 10 (64 %) femei cu vârsta peste 18 ani erau responsabile pentru copii cu vârsta sub 18 ani aflați în același spațiu de cazare ca și ele în țara gazdă. Această proporție a fost mai mică în rândul bărbaților (47 %).

În total, 66 % din membrii eșantionului de adulți aveau studii universitare (diplomă de licență sau de nivel superior), 18 % aveau formare profesională sau tehnică, 9 % aveau studii liceale generale, iar 5 % aveau studii liceale inferioare sau studii de nivel inferior liceului.

Dintre toți respondenții care au răspuns la întrebarea privind apartenența la un grup minoritar, aproximativ 4 % s-au identificat ca LGBTI, 3 % ca evrei și 2 % ca minoritate în ceea ce privește culoarea pielii, originea etnică sau religia.

Aproximativ 39 % dintre respondenți au declarat că s-au confruntat cu limitări în activitățile de zi cu zi în ultimele 6 luni.

Datele colectate au fost verificate în mod riguros. Controalele au inclus verificări ale prezenței unor răspunsuri nefiabibile din cauza vitezei. Acestea sunt răspunsurile acordate de respondenți care completează sondajul prea repede, fără a acorda timpul minim necesar pentru citirea întrebărilor. De asemenea, s-au verificat răspunsurile incoerente la nivel intern, răspunsurile care vizau distorsionarea rezultatelor etc.

Rezultatele publicate în prezentul raport se bazează pe cei 14 685 de respondenți ale căror chestionare au îndeplinit criteriile de calitate. Eșantionul include 2 691 de chestionare nefinalizate, pentru a reflecta toate informațiile furnizate. Aceste chestionare au fost luate în considerare deoarece nu au omis mai mult de 200 dintre cele 288 de variabile incluse în chestionar. Din acest motiv, dimensiunea eșantionului diferă de la o întrebare la alta, iar unele întrebări au vizat numai respondenții de anumite vârste.

„Aș dori să le mulțumesc din suflet tuturor oamenilor pe care i-am întâlnit de-a lungul drumului, pentru ajutorul lor.”

(Slovacia, femeie, 27 de ani)

Contactați UE

În persoană

În întreaga Uniune Europeană există sute de centre Europe Direct. Puteți găsi adresa centrului cel mai apropiat de dumneavoastră online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_ro).

La telefon sau în scris

Europe Direct este un serviciu care vă răspunde la întrebările privind Uniunea Europeană. Puteți accesa acest serviciu:

- apelând numărul gratuit: 00 800 6 7 8 9 10 11 (unii operatori pot taxa aceste apeluri);
- apelând numărul standard: +32 22999696;
- folosind formularul: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_ro.

GĂSIȚI INFORMAȚII DESPRE UE

Online

Informații despre Uniunea Europeană în toate limbile oficiale ale UE sunt disponibile pe site-ul Europa (european-union.europa.eu).

Publicații ale UE

Puteți vizualiza sau comanda publicații ale UE la op.europa.eu/ro/publications. Mai multe exemplare ale publicațiilor gratuite pot fi obținute contactând Europe Direct sau centrul dumneavoastră local de documentare (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_ro).

Dreptul UE și documente conexe

Pentru accesul la informații juridice din UE, inclusiv la ansamblul legislației UE începând din 1951 în toate versiunile lingvistice oficiale, accesați site-ul EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Date deschise ale UE

Portalul data.europa.eu oferă acces la seturile de date deschise ale instituțiilor, organismelor și agențiilor UE. Aceste date pot fi descărcate și reutilizate gratuit, atât în scopuri comerciale, cât și necomerciale. Portalul oferă, de asemenea, acces la o multitudine de seturi de date din țările europene.



PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA DREPTURILOR DUMNEAVOASTRĂ FUNDAMENTALE ÎN ÎNTREAGA UE

Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a declanșat scene nemaivăzute în Europa de zeci de ani. De atunci a cauzat moarte, distrugerii masive și suferințe de nedescris. De asemenea, a declanșat o mișcare în masă de oameni, nemaîntâlnită de la Al Doilea Război Mondial. Pentru a-i proteja, UE a activat pentru prima dată Directiva privind protecția temporară. Procedând astfel, toate statele membre ale UE sunt obligate să ofere protecție persoanelor strămutate din Ucraina.

Acest raport prezintă concluziile sondajului online realizat de FRA în 2022 în rândul persoanelor strămutate din Ucraina. Cuprinde cele 10 țări ale UE care găzduiesc un număr mare de persoane aflate sub protecție temporară – Bulgaria, Cehia, Estonia, Germania, Ungaria, Italia, Polonia, România, Slovacia și Spania. Aproximativ 14 685 de respondenți și-au împărtășit opiniile despre sosirea și stabilirea în UE, oferind o imagine unică asupra experiențelor și sentimentelor lor, inclusiv a celor legate de violență.

Concluziile sondajului ilustrează în mod clar dificultățile inerente aplicării unui instrument de protecție temporară într-o situație care ar putea avea un impact pe termen lung asupra oamenilor și societăților noastre.



FRA – AGENȚIA PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viena – Austria

T +43 158030-0 – F +43 158030-699

fra.europa.eu

 facebook.com/fundamentalrights

 twitter.com/EURightsAgency

 linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency



Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene